

Glas Crkve

SLUŽBENO GLASILO SAVEZA BAPTISTIČKIH CRKAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ŠESTO SOLA REFORMACIJE?

Reformacija 16. stoljeća iznjedrila je pet poznatih teoloških krilatica kojima se jezgrovito nastojalo istaći razlike u vjerovanju između reformacijskih crkava i dotadašnje crkve, a istodobno na prikladan način sažeti temeljne postavke reformacijskoga vjerskog nauka. Prvim trima najpoznatijim krilaticama, *sola Scriptura* (samo Pismo / samo po Pismu), *sola fide* (samo po vjeri), *sola gratia* (samo milost / samo po milosti), dodane su vremenom i *solus Christus* (samo Krist) odnosno *solo Christo* (samo po Kristu) i *solus Deo gloria* (slava samo Bogu). Ove *sola*-izričaje (lat. *sola*, samo) često nazivaju i »stupovima ili potpornjima« reformacije. Značajni su jer ukazuju na najvažnije zasade kojima je reformacija obogatila vjersku misao i praksu: 1) Sveto Pismo jedina je Riječ Božja i stoji ponad predaje i crkvenog učiteljstva; 2) čovjek biva opravdan samo vjerom, ne djelima; 3) spasenje je besplatan, nezaslužan dar milosti Božje; 4) Krist je jedini posrednik između Boga i čovjeka; 5) slava pripada jedino Bogu koji nam je pribavio spasenje. Nažalost, ove se reformacijske krilatice danas čitaju poput nekog epitafa nad slavnom pokopanom prošlošću i ne zrače više onim oduševljenjem otkrivanja biblijske poruke koja je trebala biti svima namijenjena, nego ih se više razumijeva kao zaoštrenu protestantsku razlikovnost postavljenu nasuprot tradicionalnim crkvama.

Postoji li u današnje vrijeme potreba za iznalaškom nekoga novog *sola* koje će udahnuti svjež evanđeoski žar ne samo protestantizmu, nego i cijeloj Crkvi, ili je vrijeme takvih vjerskih i teoloških krilatica bespovratno prošlo? Od krilatica se, doduše, ne živi, danas smo ionako prezasićeni novinskim naslovima, reklamnim sloganima i izbornim parolama, ali krilatica je oduvijek imala svoju

vrijednost jer je bila izrazom određenoga promišljenog stava i uvjerenja, pa i iskazom svoga identiteta.

Jedno zanimljivo svetopisamsko *sola*, ne doduše kao krilatica u pravom smislu riječi, nalazi se u Lukinu izvješću o uskrsnuću (24,12): »A Petar ustade i potrča na grob. Nadvirivši se, opazi *samo poveje* (*linteamina sola*)...« I ovaj izričaj može itekako odisati reformacijskim nabojem: Čovjek koji uskrsloga Krista traži u grobu uvijek će nalaziti samo poveje; onaj koji se umjesto živim Kristom zadovoljava površnim crkvenim tradicionalizmom, relikvijama, iverjem s križa, zardalim čavlima, torinskim platnima i svim ostalim »svetim« povojima neće prepoznati zoru uskrsnuća.

Ali svanuće s Kristom neće ugledati ni onaj koji misli da je sasvim blizu Kristu, koji se diči krilaticom *sola Scriptura*, ali čije je tijelo ovijeno povojima njegovih isključivih biblijskih tumačenja i lice mu omotano rupcem raznoraznih »pravovjernih« teologija koje od slova i sustava ne vide Duha i čovjeka.

Ova šesta »krilatica«, više općekršćanska nego isključivo reformacijska, ima dakle u vidu uskrsnuće. U tom smislu ona je svetopisamska poveznica svim kršćanima koji Boga nazivaju svojim Ocem, Krista svojim Gospodinom i Duha svojim Braniteljem – upravo zato što upućuje na srž kršćanske vjere, na Kristovo uskrsnuće, bez kojega ni reformacijske ni tradicionalne crkve nemaju razloga svomu postojanju.

Ruben Knežević

O ljubavi i mržnji
str. 2

400 godina
baptizma u svijetu
str. 7

Činta
str. 12

Reformacijske tekovine
i protestantizam danas
str. 16

Riječ

LJUBAV NADVLADAVA MRŽNJU

Ladislav Ružička, pastor Baptističke crkve u Karlovcu

Pastor Ladislav Ružička

Ispod odjeće svi smo nagi

Ukoliko nikada niste imali problema s ljudima, ili pak ljude bezuvjetno prihvaćate snagom svoje ljubavi kojom pobjeđujete sve negativne osjećaje prema drugima, zasigurno ne pripadate ljudskoj vrsti s ovoga planeta. Jer, negativni osjećaji, pa i sama mržnja prema ljudima i sebi, iskustvo je, nažalost, svakoga čovjeka, još od vremena kada se istrgnuo iz »bogolikosti« krenuvši slobodnim padom u dubine svoje vlastite sebičnosti i pakla. Tako negativni osjećaji, koji se u određenim okolnostima pretvaraju u mržnju, postaju najjačom silom našega ega koja nas razdvaja od istinskog zajedništva s Bogom i ljudima.

Ovo promišljanje nije tek naljepnica s tuđim natpisom, već proizlazi iz osobnoga životnog iskustva, a posebice iz više od dvadeset godina moje pastorske službe u karlovačkoj i dugoreškoj zajednici.

U tom vremenskom razdoblju, kroz susrete s onima koji su dio vjerničke zajednice, kao i s mnogim drugim ljudima koje sam upoznao, proživljavao sam kako ugodna, tako i manje ugodna raspoloženja. Neki su mi se ljudi više, a neki manje sviđali – iako nisam unaprijed razmišljao o tome trebao li bi mi se netko sviđati ili ne. Osjećaj da mi je netko bio manje drag potiskivao bih negdje u svoju podsvijest, pokušavajući pri tom, koliko je to bilo moguće, zadržati neutralan i pošten stav prema svima, trudeći se tako biti što bliže istini u danim okolnostima. A to i nije bilo uvijek lako. Zapravo, često braneći svoju istinu značilo bi istovremeno napadati istinu nekoga drugog, dok bi, što bih kasnije shvatio, stvarna istina, kao treća strana, bila time nadglasana, odnosno zatomljena. Zbog toga sam silno patio, čak i do te mjere da

me stvarna tjelesna bol prožimala danima, a često i u neprospavanim noćima. U tim kriznim trenucima – kako za mene osobno tako i za moju obitelj, kao i za službu koju sam obnašao – uspijevao sam otkrivati daleka plavetnila, vidokruge tišine i odmora. Načas bih se ondje sakrio osluškajući, što je gotovo neobjašnjivo naravnim osjetilima, strujanje života kroza svoje tijelo, života koji se može svakog trenutka zaustaviti. Iako to ne priliči muškarcima, posebice u javnosti, potekla bi kiša iz očiju oslobađajući tako otrovne sastojke iz tijela, čisteći i dušu tom osjećajnom rijekom koja izvire iz meni

*Negativni osjećaji,
pa i sama mržnja prema
ljudima i sebi, iskustvo je,
nažalost, svakoga čovjeka,
još od vremena kada se istrgnuo iz
»bogolikosti« krenuvši
slobodnim padom u dubine svoje
vlastite sebičnosti i pakla.*

nepoznatih izvora božanskog stvaralaštva. Posebnost takvog stanja jest osjećaj duboke zahvalnosti Bogu za milost koja je darovana svakim ponovnim otkućem srca, i svjesnost da je čovjek, bez obzira na izvanjsku ljepotu »kićene haljine«, ispod nje potpuno nag, i to baš svaki čovjek.

Tjeskoba mržnje

U toj, razgolićenoj ili prekrivenoj gototinji, proživljavao sam – ali i preživljavao! – obične, kao i posebno lijepe i ružne situacije. Pa ipak, uzimajući u obzir dosadašnje iskustvo pastorske službe, dopuštam si iskustveno izreći sljedeće: najtamnija tama, najdublji ponor, najbolnija bol, najsmrtnija smrt svojom zastrašujućom jezom prepoznavala se i prepoznaje u omći zla, u mržnji. U takvoj mržnji koja osiromašuje svakoga tko joj se ne zna oduprijeti, pretvarajući ga naposljetku u bijednika, premda je nekoć bio stvoren na sliku Božju. Znam o čemu govorim jer sam i sâm, na žalost, jednoga nedjeljnog poslijepodneva zapao u ponor pakla zvanog mržnja. Tada sam mislio da ću umrijeti obavljen gustim mrakom pun jeze, obgrljen i ugušen okovima mržnje. Tu strašnu moć mržnje, kojom ljudi bivaju zarobljeni, isuviše sam često prepoznavao u ljudima s kojima sam se susretao i s kojima se susrećem svih ovih godina propovjedničke službe.

Mržnja je uvijek mržnja, bez obzira radi li se o pasivnoj ili agresivnoj mržnji, ona je neprestano poput zloćudne bolesti; opasna

je i pogubna, a ukoliko je pustimo da krene svojim tijekom tada neminovno dovodi do najbolnijih posljedica. Svaki bi čovjek, a posebice nanovorođeni kršćanin, trebao baš zbog toga imati na umu da se nikakvo dobro ne može izroditi iz mržnje spram nekoj osobi; jer mržnja nanosi strašnu štetu onima koje se mrzi, a prije svega i samoj osobi koja mrzi.

Zvuči paradoksalno, ali je istinito: velika ljubav i velika mržnja sastaju se u jednoj točki, jer obje jednako traže, bez zadržke, sve čovjekovo, upravo zato što su obje plod duboka uvjerenja. Stoga su ljudi u stanju mrziti i one koje su najviše voljeli, dokazujući tako da je između duboke ljubavi i duboke mržnje samo jedan korak. Ljubav je, dakako, blagoslov neba, dok mržnja izvire iz pakla i može se usporediti sa zvijeri koja reži u čovjekovoj duši, zarobljavajući je tako svakim danom sve više i više.

Razorna moć mržnje

Da je razorna moć mržnje uistinu stravična dokazuje i znanost. Istraživanja potvrđuju da psihičko stanje utječe na rad žlijezda s unutrašnjim izlučivanjem te da čovjekov organizam za jedan sat mržnje proizvede toliko jak otrov da bi se njime moglo otrovati osamdeset ljudi. Zbog te je činjenice potreban najveći mogući oprez, jer radi se o otrovu »opasnom za život«.

Kao da je te opasnosti bio svjestan i sâm američki predsjednik George Washington kada je izjavio: »Nikada neću dopustiti da mi netko uništi život time što će me navesti da ga zamrzim«.

Svaki put kada nas obuzmu negativni osjećaji prema nekome, moramo dakako znati da smo sigurno u zabludi i da se s nama događa nešto krivo. A još je strašnije kada pokušavamo pronaći izgovor za tu smrtonosnu pošast koju, protiv svakoga hu-

Zvuči paradoksalno, ali je istinito: velika ljubav i velika mržnja sastaju se u jednoj točki, jer obje jednako traže, bez zadržke, sve čovjekovo, upravo zato što su obje plod duboka uvjerenja.

manoga, ljudskoga, a nadasve kršćanskog dostojanstva, ipak brižno njegujemo u sebi. No znajmo: mržnju nije moguće opravdavati apsolutno ničim. Biblija je na tom području nedvosmislena i jasno progovara:

»...Tko ne ljubi, ostaje u smrti.« (1 Iv 3,14)

Istinu ovoga biblijskog navoda, da li zbog ratnih strahota koja su se događala na

ovim prostorima ili zbog nekih konkretnih neprilika u zajednici, često sam citirao u svojoj propovjedničkoj praksi. Nažalost, u očima ljudi koji nisu iskusili nanovorođenje, mržnja i nije neko veliko zlo – ali Bog je naziva ubojstvom, jer:

»Tko god mrzi svojega brata, ubojica je, a znate da ni jedan ubojica nema vječnoga života, koji ostaje u njemu.« (1 Iv 3,15)

Tko ne ljubi brata ide stopama Kajina, koji »...bijaše od Zloga i ubi svojega brata...« (1 Iv 3,12) Kain, prototip svijeta, bio je nepopustljiv spram Božjem upozorenju da se ne prepusti ljutnji, stoga je i ubio jer je postao plijenom onoga nad čime je odbio zagospodariti. A svi koji su pod vlašću grješne naravi, kojom ne gospodare nego joj služe, otvaraju prostor neprijatelju ljudskih duša koji logikom grijeha zaglušuje Božje zapovijedi. I tada, premda postoji spoznaja o grijehu, ona je pred grijehom nemoćna. Poput opasne zvijeri, grijeh »vrebao« i »želi« napasti i uništiti... (usp. Miroslav Volf, *Isključenje i zagrljaj*, str. 99.).

Ljepota i moć ljubavi

No, kao što ne umire Bog onog dana kada netko prestane vjerovati u njegovo postojanje, tako ne umire ni ljubav kada se mržnja isprsi u svoj svojoj ubilačkoj strasti.

Ako sam već često citirao 1 Iv 3,14., tada moram reći da sam, kao protutežu toj stvarnosti, jednako tako naglašavao:

»A nada nas ne postiđuje, zato što je ljubav Božja izlivena u srcima našim po Duhu Svetom, koji nam je dan.« (Rim 5,5)

i jednako tako:

»Mi znamo da smo prešli iz smrti u život jer ljubimo braću...« (1 Iv 3,14)

To što ljubimo braću daje nam za pravo biti sigurnima da imamo vječni život, upravo

Ljubav je jedini način da shvatimo drugo ljudsko biće u najskrovitijoj jezgri njegove osobnosti.

zato što se tek po bratskoj ljubavi na najtemeljitiji i najdjelotvorniji način svjedoči moć Duha Svetoga u nanovorođenim kršćanima. Jer ljubav je ta milost koja posvećuje, puna dostojanstva, koja ovjenčava nebeskom slavom narod Božji i predstavlja kraljevstvo nebesko u ovozemnim okolnostima. To je ta ljubav koja, poput nebeskoga plavetnila i modrine iz dubine, čini more tako lijepim dajući mu privlačnu strast, snagu i obilje.

Ljubiti druge nije nešto što »bismo mogli« činiti, nego nam je to zapovijedeno činiti bez obzira na osjećaje koje prema drugima imamo.

»A ovo je njegova zapovijed: da vjerujemo u ime Sina njegova Isusa Krista i ljubimo jedni druge kako što nam je dao zapovijed.« (1 Iv 3,23)

»I ovu zapovijed imamo od Njega: tko ljubi Boga, da ljubi i svojega brata« (1 Iv 4,21).

»Što se pak bratoljublja tiče, nije vam potrebno pisati, jer ste i sami od Boga poučeni jedni druge ljubiti.« (1 Sol 4,9).

Isusov zahtjev za iskazivanjem praktične ljubavi prema drugima, posebice prema »nekima«, izvan je svake ljudske racionalnosti, odnosno »izvan svake pameti«. No, za nanovorođene kršćane vrijedila je i mora vrijediti ona Isusova:

»Moja je zapovijed ovo: ljubite jedni druge kao što sam ja vama iskazao ljubav.« (Iv 15,12).

Zašto je ova Isusova zapovijed toliko važna? Upravo zato što takvim stavom ljubav postaje savršena, jer po njoj imamo moć opraštanja svih prijestupa drugih prema nama. Po toj ljubavi, koju Duh izliva u naša srca, nudimo zajedništvo drugima, poštujući ih, stavljajući im se na raspolaganje u vrijeme njihove potrebe. Time se isključuje površina i usiljena srdačnost, koja nije pravedna prema bratu koji u sebi nosi Boga, a Bog nas poziva

ostvariti se potpuno, u naravnoj i nadnaravnoj ljubavi jer, kako veli Pismo: »Sve vaše neka bude u ljubavi!« (1 Kor 16,14).

Zajedništvo braće i sestara, uspostavljeno takvom ljubavlju, jače je od smrti, jer je plod duboke povezanosti s Bogom. A što je jača naša ljubav prema Bogu, to će zrelija biti naša ljubav prema bližnjemu, a rezultat je toga svjedočanstvo svijetu o ljubavi koja dolazi iz Božjeg srca, »... tako da svijet vjeruje...« (Iv 17,21)

To je ljubav Božja koja je, u osobi Isusa Krista, pohrlila u susret čovjeku. Zahvaćen takvom ljubavlju čovjek Bogu uzvraća ljubavlju, ljubeći ga u svima oko sebe. Izvor i usmjerenost te »svete ljubavi« jest Bog, koji po svojoj ljubavi, poput novoga vina razdire stare mješine.

Bog – izvorište i nadahnuće ljubavi

Da, Bog je izvorište i nadahnuće te ljubavi, ali je zanimljiv put kojim se takva ljubav, kao najveća vrednota kršćanstva, ostvaruje

i prepoznaje. Iako Biblija nedvosmisleno osuđuje sebičnost ili egocentričnost, kao osobinu koja je štetna za odnose među ljudima, ljubav prema drugima nedjeljiva je od »sebeljublja«. Dopuštam da ovakav pristup zvuči pomalo heretički, ali, zar zapovijed ljubavi, koja nas poziva da bližnje ljubimo kao same sebe, ne znači baš to da je ljubav prema sebi primjer i mjera za ljubav prema bližnjemu? Onaj tko ne ljubi sebe, ne može ljubiti ni svoga bližnjega, prema mišljenju Gospodina Isusa Krista, našega Stvoritelja i Spasitelja. Dakako, sebe ljubi onaj tko ljubi Boga, a Biblija kaže da Boga ljubi onaj tko ljubi bližnjega, koji nam tek po toj ljubavi prestaje biti dalek i stran.

Volim i voljen sam, dakle jesam

Biblija kaže da Božja ljubav koja nam je darovana u Isusu Kristu nadilazi svaku spoznaju. (Ef 3,19). Upravo zato, kao što je ljubav bila pokretač svih Božjih spasenjskih djela, od Kristova utjelovljenja do njegove smrti na križu, tako mora biti i kod njegovih sljedbenika. Stoga ponovno izgovaram svoj »da« toj nebeskoj ljubavi koja se dotakla ove naše prašnjave stvarnosti, jer tek u svjetlu te ljubavi spoznajemo druge. Ljubav je jedini način da shvatimo drugo ljudsko biće u najskrovitijoj jezgri njegove osobnosti. No jednako tako, i ponovno, tek u svjetlu te ljubavi spoznajemo sebe i kao da se više zavolimo onda kada shvatimo da smo voljeni i da najstvarnije postojimo. Tomu nas poučava odnos između majke i djeteta. Znanstvenici će reći da na prvom stupnju svijesti dijete osjeća da ga majka voli jer ono postoji i da ne treba ništa činiti kako bi tu ljubav zaslužilo. Tako bi Descartesovu izreku, »Mislim dakle postojim«, u kontekstualizaciji ljubavi djeteta prema majci razumjeli kao, »Voljen sam, dakle jesam!«

Nema života bez ljubavi

Dobro znamo da u svijetu nije običaj da se čovjek moli za onoga tko ga pribija na križ. Ali težište kršćanstva i jest upravo u tom apsurd, jer kršćanstvo nije izniklo od ovoga svijeta. Prakticirajući Isusovu paradigmu ljubavi dolazimo do spoznaje da nam je neprijatelj često naš spasitelj i da nas spašava onaj koji nas progoni. Često krvnici postaju našim saveznicima, a oni koji nas na križ pribijaju, našim dobročiniteljima – jer nam otkrivaju što je u nama sebično, nisko, oholo i neplemenito.

Već sam spomenuo iskustvo u kojem sam bio uhvaćen raljama mržnje, otprilike dva sata prije bogoslužja tog nedjeljnoga poslijepodneva i to prije službe Večere Gospodnje. Potpuno izmučen i shrvan u svojoj nemoći, kleknuo sam i rekao: »Gospode Bože, ako me ovoga časa ne oslobodiš ove mržnje koja je u meni, ne mogu i ne želim više ostati u propovjedničkoj službi.« Tada se na mene spustila ruka Božja u doživljaju iskričava svjetla koje je ulazilo u mene kroz kosu, prolazeći kroza cijelo tijelo sve do

nožnih prstiju. Nakon svega nekoliko trenutaka, to je svjetlo, koje kao da sam gledao i osjećao poput blažega napona struje, sada obrnutim putem, od nožnih prstiju, izlazeći kroz kosu, napustilo moje tijelo. Tog trenutka bio sam iscjeljen, mržnja nije nadvladala, već je bila nadvladana snagom Božje ljubavi, slava Bogu.

To je Isus učinio, njemu sve dugujem, jer je svoje ruke raširio na križu baš zbog mene i zbog svih nas, ljubeći nas toliko da nas ni smrt više ne može uništiti. Učinio nas je vječnima, otvorio nam Nebo. Načelo koje je do sada vrijedilo: »ljubav je jaka kao smrt« – nakon trijumfa Isusove ljubavi nadilazi se u drugom načelu: »ljubav je jača od smrti«, jer raspeta ljubav sigurno biva uskrišena.

Ovo promišljanje, kroz blago razotkrivanje svoje osobnosti u kontekstu povjerenosti mi službe, završio bih rečenicom: »Čuli ste da je rečeno da se od ljubavi ne živi«, ali ja, pa i svi mi trebamo reći: »Bez ljubavi nema života.«

Vijesti

Biblijska konferencija »Nada u krizi«

U Pastoralnom centru u Čakovcu održana je 16. – 17. svibnja, u suradnji s Teološkom biblijskom akademijom iz Krapine, biblijska konferencija. Tema je bila »Nada u krizi«; razmatralo se o Riječi Božjoj koja vjernicima daje nadu, mir i sigurnost. Glavni govornik bio je Dr. William Barrick, profesor Staroga zavjeta (The Master's Seminary, LA, USA). Govorio je o vjernosti Božjoj kroz saveze u Starom zavjetu, a posebno je naglašeno kako savezi koje je Bog nekada sklopio s Abrahamom i Davidovom te Novi Savez daju vjernicima nadu za budućnost.

Vjernici iz međimurskih crkava uveličali su program glazbenim i video-prilozima te svjedočanstvima. Prema riječima učesnika, »ova je konferencija bila izvor nade svakomu posjetitelju« i »prigoda za rast u nadi«. (TD/GC)

Vijesti

Krštenje u čakovečkoj »Betaniji«

Svetim je krštenjem u Baptističkoj crkvi »Betanija« u Čakovcu, održanim 17. svibnja 2009., pet osoba u dobi od osamnaest do šezdeset i četiri godine potvrdilo svoju vjeru u Isusa Krista i iskazalo je svojim osobnim svjedočanstvima.

Krštenju je nazočio i predsjednik Saveza BC u RH, Toma Magda, koji je svojom propovijedi dao poseban doprinos ovoj svečanosti. Sam čin krštenja vodio je Damir Pintarić, pastor BC »Betanija«. Kršteni su Mateja Baksa, Jasminka Benković, Marko Fućec, Mirjana Kramarić i Jana Marčec. (IBA/GC)

Pastori T. Magda i D. Pintarić s krštenicima

Dječji kamp »Pet za 5«

U danima od 16. do 20. lipnja održavao se u Zagrebu, u Španskom – pod šatorom i na otvorenom – višednevni zabavno-edukativni kršćanski program za djecu, pod nazivom »Pet za 5«. Baptistička crkva »Susret« iz Malešnice okupila je sedamdesetak djece te ih je kroz pjesmu, priču, kreativan rad i igru upoznala s tematikom o kreativnosti, milosrđnosti, odgovornosti, mudrosti i poduzetnosti.

Riječ je o projektu kojim se želi odgovoriti na problem nasilja među mladima. Ravnatelj škola iz okolice pozitivno su reagirali na tu inicijativu prepoznajući važnost rada na izgradnji karaktera kod djece i mladih. Španski rimokatolički župnik, vlč. Stjepan Rusan, također je izrazio zadovoljstvo što se mladima na kreativan način naviješta evanđelje. Ovo je bio pilot-projekt kojim se htjela ispitati mogućnost ostvarenja daljnjih programa kroz koje bi se stvarale pretpostavke izgradnje kvalitetnijih međuljudskih odnosa.

Svakog se dana pjevala timska pjesma koju je skladao Mladen Konceky, uz koreografiju u kojoj su uzeli učešća svi sudionici. U grupnom su radu djeca razmišljala o svakoj temi: kako napredovati u pojedinom segmentu života. Rezultat su bila mala umjetnička djela koja je svaka grupa izradila, a koja su na kraju sudionici ponijeli sa sobom. Takmičenja su se odvijala na otvorenom prostoru ispred šatora. Pomogla je i Karmen Horvat iz Puščina, a pridružilo joj se nekoliko djevojaka.

Sva su djeca boravila na kampu uz pismeni pristanak roditelja, koji su prije početka kampa letkom bili upoznati sa sadržajem kampa, a na kraju su izrazili zadovoljstvo sa svime što su njihova djeca ondje doživjela.

Za mlade su tijekom dvije večeri organizirani koncerti na kojima su svirali Maasej Kovačević s bandom i »October Light« s gostom iz Supertonesa. Prve je večeri Filip Horvat podijelio svoje svjedočanstvo s okupljenima, a druge je večeri govorio Matt »Mojo« Morginsky, bivši pjevač grupe Supertones.

Detalji o projektu dostupni su na stranici: <http://susret.hr>, a web galerija na: <http://picasa-web.google.com/nolan.sharp/2009065Za5Day1#>. (IBA/GC)

Velšani u Rijeci

Tijekom godišnjega odmora koji provode u Selcu pored Crikvenice, veća skupina vjernika iz Walesa (Lonlas, Skewen, okolica Swansea) posjetila je 28. lipnja Baptističku crkvu u Rijeci i sudjelovala na nedjeljnom bogoslužju.

Riječ je o vjernicima koji su, predvođeni Johnom Thomasom, od prvih dana rata u Hrvatskoj nesebično i kontinuirano pomagali prognanicima i izbjeglicama, dovozeći na desetke tegljača s hranom, odjećom, građevnim materijalom i ostalim potrepštinama. Njihov je predani angažman stvorio i nova prijateljstva te razvio dugoročnu suradnju s više crkava u Hrvatskoj (Rijeka, Karlovac, Zagreb, Zadar i dr.). Izgradnja Pastoralnoga centra u Rijeci potpomognuta je i donacijama iz Walesa, dijelom u novcu, a znatnim dijelom u građevnom materijalu, limu, koji se ugrađuje u pokrov budućega centra.

Nedjeljno je bogoslužje bilo obogaćeno vrsnim zbornim pjevanjem gostiju koji dolaze iz tradicije gdje se zajedničko pjevanje osobito njeguje. Pastor Jim Weber dao je kraću uvodnu riječ o crkvi iz koje dolaze i o suradnji s Hrvatskom. Propovijedao je John Thomas (prevodio je Hrvoje Malović) koji je, uz svoga suradnika Roberta Emmeta, dugogodišnji predvodnik partnerskoga i humanitarnog rada s Hrvatskom.

Kao znak zahvalnosti za mnoga dobra, koja su John i Robert svojim nesebičnim zalaganjem posredovali široj vjerničkoj zajednici u Hrvatskoj, uručeni su im Novi zavjeti u prijevodu Rubena Kneževića s posvetom u znak zahvalnosti, kao i glazbeni CD riječke grupe *Kristina*.

Gosti nastavljaju svoj odmor u Hrvatskoj kojoj se rado svake godine vraćaju, upoznajući njezine ljepote i stvarajući nova poznanstva te šireći iskrenu kršćansku vedrinu na svakome mjestu gdje se pojave. (IBA/GC)

Čakovčani i Rumunji u posjetu Cerni

U nedjelju 28. lipnja bilo je posebno svečano u Baptističkoj crkvi u Cerni. Naime, svake se posljednje nedjelje u mjesecu već gotovo dva desetljeća održava zajedničko bogoslužje triju ceranskih protestantskih crkava te je po ustaljenom rasporedu domaćin ovogodišnjega susreta bila Baptistička crkva.

Cerna je na ovaj način *Protestantsko evanđeosko vijeće* u malom, jer su na tim susretima svojevremeno gostovale poznate osobe iz naših crkava kao što su: bivši predsjednik SBC u RH dr. Branko Lovrec, bivši

predsjednik EPC u Hrvatskoj dr. Peter Kuzmič, potom sadašnji predsjednik SBC u RH p. Toma Magda, sadašnji predsjednik EPC u Hrvatskoj mr. Damir Špoljarić te Josip Jendričko, biskup Crkve Božje i pastor Lazar Kovačević iz iste crkve, kao i mnogi drugi.

Ovoga je puta pozvan kao gost pastor Damir Pintarić iz BC Betanija u Čakovcu. Rado

se odazvao i došao s grupom mladih koji su vodili slavljenje.

Još je jedno ugodno iznenađenje bila i posjeta muškoga pjevačkog zbora iz Rumunjske koji je, na večernjem bogoslužju (na prijedopodnevnom bogoslužju bili su u osječkoj crkvi) izveo desetak pjesama uz klavirsku pratnju. Njihov je pastor također ukratko predstavio baptiste u Rumunjskoj i opisao njihov kršćanski rad u uvjetima u kojima žive i djeluju.

Pastor Pintarić nadahnuo je propovijedao o slavi Božjoj i kako se ona očituje, od Mojsija koji je tražio da vidi slavu Božju, preko Izaije koji opisuje narod koji je bez slave Božje, a također i apostol Pavao govori Rimljanima o tome kako su svi sagriješili i izgubili su slavu Božju. Isus se bio odrekao slave Božje kako bi svatko koji vjeruje u njega imao pristup toj slavi.

Prepuna crkva bila je obilno blagoslovljena i premda je program bio duži nego inače, nikomu se nije žurilo, a druženje se nastavilo uz zakusku i razgovore, upoznavanja i ohrabriranja. (Daniel Kovačić/GC)

Ankica i Rudolf Časni proslavili zlatni pir

18. srpnja 2009. Rudolf i Ankica Časni iz Severina na Kupi proslavili su 50-godišnjicu svoga zajedničkoga bračnog života. Godine 1959. vjenčani su u Zagrebu. Danas imaju dvije kćeri i tri sina, koji su svi aktivni u svojim crkvenim zajednicama u Njemačkoj i Hrvatskoj. Imaju i 12 unučadi te jedno praunuče.

Uz to što su djecu odgajali u strahu Gospodnjem, ljubav prema Bogu poticala ih je da tijekom dugoga zajedničkog života – na svakome mjestu kamo bi ih život odveo – aktivno sudjeluju u radu tamošnje baptističke crkve. Ako crkve ondje nije bilo ili je rad zamro, potrudili bi se da ona nastane ili živne. Njihov je dom uvijek bio otvoren za goste te za molitvene i druge crkvene sastanke, a odlazak u crkvu uvijek je bio životnim prioritetom. Sudjelovali su i u osnivanju novih baptističkih crkava u Čakovcu i Boeblingenu (Njemačka), predano potpomažući rad propovjednika Dragutina Šestaka. Danas svoje umirovljeničke dane provode u Severinu na Kupi, u Rudijevu rodnom Gorskom kotaru. (IBA/GC)

Dječji klubovi u Međimurju

Mladi članovi Baptističke crkve u Pušćinama, s voditeljicom Karmen Horvat, organizirali su od 6. do 17. srpnja dva petodnevna kluba za djecu. Prvi je kamp održan u romskom naselju u mjestu Sitnice pokraj Murskog Središća. Sudjelovalo je stotinjak djece u dobi između dvije i četrnaest godina. Pomagala je grupa mladih suradnika iz Švicarske. Unatoč obilnoj kiši tih dana, tijekom održavanja programa vrijeme bi se stabiliziralo i djeca su mogla nesmetano prisustvovati klubu. Aktivnosti kluba sastojale su se od mnogo pjesama za djecu, učenja stihova iz Biblije, pričanja misionarske pripovijesti »Corrie ten Boom« te biblijskih priča, nakon čega bi uslijedili kvizovi. Ovaj je klub bio odlično iskustvo, koliko za djecu, toliko i za mlade voditelje koji su na vrlo neposredan način uspijevali prenijeti djeci Božju poruku za njihove mlade živote. Sve je to pripomoglo zbližavanju među mladima. Po osmijesima i iskazanoj radosti romske djece osjetilo se koliko su im, kao i svoj djeci, potrebni ljubav i briga. Našlo se među njima i troje djece koja su razumjela i osjetila Božji poziv i koja su odlučila prihvatiti Krista. To je poticaj da se nastavi s održavanjem ovakvih projekata.

Potom je uslijedio dječji klub na nogometnom igralištu u Pušćinama. Grupu od tridesetak djece poslužilo je prekrasno vrijeme. Prije svakog kluba voditelji su se okupljali na molitvu i pripremanje prostora. S obzirom na to da se ovaj klub održavao na igralištu, dio se vremena provodio u igranju raznovrsnih igara, a preostali, kao i prethodni tjedan, djeca su učila biblijske stihove, slušala priče i sudjelovala u brojnim radionicama. Zadnji su dan djeca, koja su učestvovala u ovim klubovima, dobila majice s natpisom »Isus te voli«. Sudionici su izrazili svoju zahvalnost Bogu na ovoj prigodi, iskustvu koje su stekli i na ljubavi koju im je Bog dao za tu djecu te na ljubavi koju smo i mi dobili zauzvrat. (M. Horvat – M. Vojnić-Hajduk/IBA)

Vjenčanja

Tijekom kolovoza i početkom rujna u daruvarskoj baptističkoj crkvi održana su čak tri vjenčanja. 15. kolovoza vjenčani su Ivan Špičak iz Sirača i Mihaela Hunjek iz Daruvara; 22. kolovoza vjenčani su Davor Šeba iz Daruvara i Helena Švagelj iz Zagreba; 5. rujna vjenčani su Samuel Kabiček iz Donjih Sredana i Tamara Kubica iz Daruvara.

U Pastoralnom centru u Čakovcu vjenčani su 3. listopada Filip Horvat iz Pušćina i Petra Horvat iz Zagreba.

Čestitamo mladencima!

Ljetna škola biblijskih jezika u Baptističkoj crkvi u Sisku

Polaznici tečaja grčkog jezika »Ljetne škole biblijskih jezika« u BC »Betel« u Sisku, završili su tijekom srpnja s prvim dijelom tečaja gdje su naučili čitati i pisati novozavjetne biblijske ulomke. Prošli su prvih sedam lekcija udžbenika (program se temelji na udžbeniku novozavjetnog grčkog jezika Nele Horak-Williams uz neke dodatne materijale, a tečaj vodi Gene Whiting, profesor na TBA u Krapini). U drugom dijelu čeka ih još podosta materijala. Nastavak tečaja planiran je za 17. kolovoza.

Završio je i prvi tjedan tečaja biblijskog hebrejskog gdje su se studenti upoznali s alfabetom i vokalizacijom teksta (tečaj vodi Miloš Komanović prema priručniku koji je napisao Menahem Mansoor). Već su treći dan bili u stanju samostalno pročitati prvi redak iz Biblije napisan na izvornom jeziku. Dosad je obrađeno sedam lekcija, a u nastavku čeka ih još intenzivnije savladavanje preostalih devet lekcija (od ukupno šesnaest). Na jesen se planira oformiti naprednu grupu koju će biti sastavljena od prethodnih i sadašnjih polaznika, a nastojat će se da samostalno prevedu prva četiri poglavlja biblijske knjige Postanak.

Više informacija o tečaju na web-stranicama Baptističke crkve u Sisku, www.betel.hr. (IBA/GC)

Pastor M. Komanović i polaznici Ljetne škole

Riječke protestantske crkve održale zajedničko krštenje

Na Omladinskom jezeru u Lokvama (Gorski kotar) održano je 26. srpnja krštenje šestoro vjernika: troje iz Evanđeoske pentekostne crkve iz Rijeke, dvoje iz novoosnovane Evanđeoske pentekostne crkve u Brinju (Lika) – to su inače prvi kršteni pentekostni vjernici s ličkog područja – te jedan vjernik, Valter Host, iz Baptističke crkve u Rijeci.

Prvi je dio bogoslužja održan na samome jezeru. Uz pjesmu, koju je predvodio Ivan

Pastor G. Grlj i pastor M. Špoljarić s krštenicima

Špoljarić, i molitvu Ilije Saboa, pastor EPC »Krista Kralja« u Rijeci, Milan Špoljarić, obavio je čin krštenja.

Drugi je dio bogoslužja održan u Lokvama, na travnjaku kuće sestre Nade Jonke. Pastor Giorgio Grlj istaknuo je u propovijedi da je novi život u Kristu jednako tako stran tjelesnom čovjeku, kao što je čovjeku strana voda. Tek novo rođenje, kojega je

krštenje posljedicom, omogućuje čovjeku duhovni rast. Duhovno putovanje koje započinje obraćenjem i krštenjem ima svoje teškoće i radosti. Krštenike se uputilo da uvijek ostanu otvoreni glasu Božjemu kojega će čuti u Svetome Pismu, ali i u šutnji i u najsitnijem cvjetiću. »Sveto vam Pismo mogu oduzeti, ali molitvu vam uzeti ne mogu«, rekao je. Važno je ostati u zajedništvu sestara i braće, jer potpora bližnjih mnogo može značiti u trenucima klonača.

Nakon rukopolažanja, kada su nad krštenicima molili članovi starješinstava spomenutih crkava, pastor Špoljarić okupljenim je vjernicima i novokrštenicima podijelio Večeru Gospodnju.

Bogoslužje je završilo o zalasku sunca u zajedništvu i druženju oko stola. (IBA/GC)

Obilježena četiristogodišnjica baptizma u svijetu

Vodstvo EBF i BWA prigodom postavljanja spomen-ploče u Bakkerstraat 137, Amsterdam, 25. 7. 2009.
Predsjednik SBC u RH Toma Magda četvrti zdesna.

Preko 820 baptističkih predstavnika iz 57 različitih zemalja okupilo se 26. do 28. srpnja u Amsterdamu kako bi obilježili četiristogodišnjicu baptizma. Iz Hrvatske skupu su nazočili Toma Magda, dosadašnji predsjednik Europske baptističke federacije, i njegova supruga Ksenija. Svečanost je protekla u radosnom ozračju s nadahnutim bogoslužjem, a promišljalo se o proteklih 400 godina baptističke povijesti. Održano je nekoliko izlaganja o vjerskoj slobodi, misiji, zajednici i učenstvu. Zborovi iz Rusije, Ukrajine i Mađarske pridonijeli su svojim pomno odabranim glazbenim programom. Braća i sestre iz Čilea, Libanona, Njemačke, Ukrajine, Jordana te iz mnogih drugih zemalja iznijeli su svoja svjedočanstva o stanju u svojim crkvama te o svojim nastojanjima u širenju evanđelja i pružanju pomoći potrebitima.

Dio programa uključivao je i povijesnu šetnju ulicama Amsterdama. Povijest baptista započela je u Amsterdamu prije 400 godina i

Toma Magda, predsjednik SBC u RH, i Anthony Peck, glavni tajnik EBF-a, prigodom postavljanja spomen-ploče u Bakkerstraat 137, Amsterdam, 25. 7. 2009.

učesnici konferencije posjetili su u subotu poslije podne neka mjesta koja su baptistima posebno zanimljiva. U Pekarskoj ulici br. 137 (Bakkerstraat), u kojoj je pekar Jan Munter, inače menonit, dopustio prvim engleskim baptistima boravak i održavanje bogoslužnja otkrivena je prigodna spomen-ploča.

U ranim 1600-im skupina engleskih vjerskih izbjeglica okupila se u stražnjoj sobi amsterdamske pekare na molitvu i zajedničko proučavanje Biblije. Do 1609. dio njih došao je do onoga što danas nazivamo temeljnim baptističkim uvjerenjima, posebice što se tiče nužnosti postojanja crkve vjernika, koja je odvojena od državne kontrole i prakticira krštenje vjernika. Tako je 1609. osnovana u Amsterdamu prva baptistička crkva. Iz ovih umjerenih početaka baptisti su se proširili Engleskom, Sjevernom Amerikom, Europom i u druge zemlje, postavši danas svjetski rasprostranjen pokret sa zajednicom od preko 100 milijuna članova. (EBF/GC)

ROM 2009

Po jedanaesti put (od 1999. god.) u Fužinama se tijekom kolovoza okupilo šezdesetak sudionika ROM programa (Renewing Our Minds / Obnavljanje naših umova) iz petnaest zemalja. Riječ je o mladim ljudima u kojima su prepoznate liderske sposobnosti i u čiju se formaciju, kroz ovaj program, ulaže. To je moguće zbog izvrsnih predavača koji su, uz pojedince i iz ove regije, prispjeli ove godine iz Izraela, Velike Britanije, Sjedinjenih Američkih Država i Irske.

Iako je ROM do kraja kršćanski utemeljen, ipak je koncipiran tako da komunicira i ljudima koji dolaze iz različitih nacionalnih i vjerskih tradicija. Temelj mu je osoba Isusa Krista, a ne toliko organizirana religija ili religijski sustav.

Kroz program ROM-a, koji djeluje unutar udruge Međunarodni centar za život iz Rijeke, nastoji se prije svega omogućiti mladima stvaranje iskrenih prijateljstava unutar okruženja u kojemu se osjećaju dobrodošlo i prihvaćeno. Time se postavljaju duhovni temelji ROM-a. Drugo, stvaraju se uvjeti za pomirbu (ne samo za učesnike iz ove regije, nego tu sudjeluju i pojedinci iz drugih krajeva svijeta koji su bili žrtvama sukoba) tako što se osposobljavaju za slušanje drugoga i uživanje u njegovu situaciju i, treće, vodstvo je utemeljeno na nauku Isusa Krista i okrenuto prema njegovu nasljedovanju i služenju općem dobru. »Želja nam je da mladi ljudi dožive potpuniju spoznaju osobe Isusa Krista«, kaže Tihomir Kukolja, voditelj ROM-a, dodajući kako se od ove godine veći naglasak stavlja na konkretnu akciju u kojoj bi se naučeno tijekom ova dva tjedna primijenilo u svakodnevici. (IBA/GC)

Novi predsjednik Europske baptističke federacije

Na spomenutom skupu u Amsterdamu istekao je mandat pastoru Tomi Magdi na mjestu predsjednika EBF-a. Novi je predsjednik za naredne dvije godine Valeriu Ghilechi, dosadašnji potpredsjednik EBF-a i negdašnji biskup Unije kršćanskih evandeoskih baptističkih crkava u Moldaviji.

Dio učesnika ROM-a ispred Fužinarske kuće

Događanja na Banovini

Kako izvješćuje Jovica Šučura, đakon glinske baptističke crkve, tijekom proteklih mjeseci vjernici baptističkih crkava na području Banovine sudjelovali su u nekoliko događanja šireg značaja.

- U Kozaperovici je u svibnju o. g. održana sestrinska konferencija na koju su, uz žene iz okružja, pozvane i gošće iz udaljenijih crkava te se okupilo oko stotinu učesnica. Program su vodile sestre Nela Horak Williams iz Zagreba i Vesna Brezović iz Karlovca, a glazbenim je dijelom programa ravnala Malyn Šteković. Bilten sestrinskog rada donosi šire izvješće o ovome susretu.

- Dana 31. srpnja, na prostoru ispred Hrvatskog doma u centru Gline, održan je koncert glazbene skupine *Mercy Street*. Oni su, uz suvremenu glazbu kroz koju promiču evanđelje, imali prigodu i za razgovor s posjetiteljima koncerta koji su se odazvali u velikom broju. Sljedećega su dana nastupili u Sisku.

- Sajmeni dan u Glini iskorišten je da se kroz projekt »Otvorenih vrata« (od 9 do 12 sati) omogućiti zainteresiranim posjetiteljima sajma upoznati se s djelovanjem Baptističke crkve, koja se nalazi neposredno uzajamni prostor. Mnogima je to bila prigoda da po prvi puta prijeđu crkveni prag. Svake srijede petnaestak gostiju uđe u crkvu gdje se kroz razgovor i zakusku mogu upoznati s vjernicima i evanđeoskom porukom. (IBA/GC)

Krštenje u Sisku

U nedjelju 30. kolovoza održano je svečano bogoslužje u Baptističkoj crkvi »Betel« u Sisku tijekom kojega je kršten Alen Bišćan, mladić koji je iz ovisnosti o drogama i spiritizmu izbavljen divnom Božjom milošću. Krštenje je obavio pastor Miloš Komanović. (IBA/GC)

Mercy Street u Sisku

Početkom kolovoza u Sisku je nastupila grupa *Mercy Street* pod vodstvom Johna Bowersa. Koncertima je tijekom dva dana (1. i 2. kolovoza) nazočilo nekoliko stotina Siščana koji su bili oduševljeni vrhunskom glazbom, ali su također pažljivo slušali i komentare pojedinih pjesama

koji su se ticali duhovnih potreba svakog čovjeka, kao i osobno svjedočanstvo bubnjara grupe o tome kako je Isus promijenio njegov život.

Stekao se dojam da je sisačka publika po prvi put pozitivno reagirala na duhovnu poruku na ovakvim koncertima, tako da su članovi grupe kao i vjernici mjesne crkve imali priliku razgovarati s desetak mladih osoba o duhovnim temama. (IBA/GC)

Mladi iz engleske crkve *The Forge* u Siraču

Već jedanaest godina grupa mladih iz crkve *The Forge* u Engleskoj dolazi u Sirač kako bi provela nekoliko dana s ovdašnjim mladima u evangeliziranju i radu s djecom iz sela.

Ove se godine kamp održao od 20. do 29. kolovoza, a rad s djecom na školskom igralištu održavao se od 24. do 28. 8. u prijedpodnevnim satima. Osim Engleza, mladim su Siščanima došli u pomoć i na zajedničko druženje mladi iz okolice, a također i oni iz Koprivnice i Njemačke.

Iako su zajedno proveli devet dana, najupečatljiviji dio kampa bio je rad s djecom na igralištu. Dan je započinjao zagrijavanjem i igrama u natjecateljskom duhu. Potom kratak predah uz osvježanje, a zatim su uslijedile pjesme i priče koje je ove godine vodila engleska grupa. Tjedan je bio posvećen blaženstvima iz 5. poglavlja Evanđelja po Mateju. Kako bi se blaženstva djeci što zornije prikazala i ostala im u sjećanju, popraćena su primjerima iz svakodnevnog života, događajima iz Evanđelja i glumom u kojoj su i djeca sudjelovala. Na večernjim sastancima pjevale su se pjesme, čulo pokoje svjedočanstvo i na mnoge se načine proslavljalo Gospodina. Brat Matt iz Engleske imao je zanimljive poruke o milosti, »jeftinom« evanđelju i vanjskoj pobožnosti. Slobodno vrijeme provodilo se na bazenima u Lipiku, izletu u prirodi, razgovoru i zajedničkom druženju.

Osim što su Englezi molitvama i radom pomogli u evangeliziranju djece, donirali su i sredstva osnovnoj školi u Siraču za pomoć u izgradnji odbojkaškog igrališta.

Devet dana zajedništva brzo je proletjelo. Ostaje nada i vjera da je sjeme Božje riječi palo na plodno tlo. Kako bi ga se nastavilo »zalijevati« i nastaviti širiti evanđeosku poruku, pokušat će se nastaviti rad s djecom i na jesen te organizirati zimski kamp, odnosno organizirati dječji tjedan tijekom zimskih praznika. (IBA/GC)

Zasvijetlio Svjetionik u Čakovcu

Početkom nove školske godine započeo je s radom Učenički dom *Svjetionik* pri Pastoralnom centru u Čakovcu. Riječ je o povijesnom trenutku ulaska u obrazovni sustav Republike Hrvatske. Školska je godina započela brifingom suradnika i zajedničkom molitvom za blagoslov početka i nastavka djelovanja doma.

Suradnički tim od devet ljudi, predvođen novim ravnateljem prof. Josipom Šipekom, brinut će za 34 učenika koliko ih je dosad upisano. Dom raspolaže s 28 dvokrevetnih soba s kupaoinicama. U domu je osigurana prehrana kao i mogućnost učenja, čime su roditelji učenika iz okolnih mjesta oslobođeni brige i troškova prijevoza, inače velike stavke u kućnom budžetu budući da je besplatni prijevoz ukinut.

U tim je svečanim trenucima došlo do izražaja ganuće među onima koji su proteklih godina iznijeli na svojim plećima kako izgradnju infrastrukture, tako i sve administrativne poslove nužne za početak rada. Posebno su pri tom bili radosni Bratoljub Horvat, *spiritus movens* cijeloga projekta, i prof. Josip Zbiljski koji je u pripremnom razdoblju svojim iskustvom i trudom odradio velik administrativni dio projekta. Bratoljub Horvat poželio je da »svi koji tu rade i žive budu zahvaćeni i poneseni Duhom Svetim. I svaka duša koja uđe pod krov ove ustanove, neka doživi da Bog ovdje djeluje«. Opširnije informacije o radu učeničkog doma mogu se naći na: www.svjetionik.org (IBA/GC)

Riječki vjeroučenici u klupama

Početkom nove školske godine započela je vjeronaučna godina u svim crkvama unutar Saveza baptističkih crkava u RH. U skladu sa Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica i Ugovorom koji je SBC sklopio s Vladom RH, većina crkava ima prijavljen osnovnoškolski vjeronauk koji učenici pohađaju u crkvenim prostorijama, a postignuti uspjeh upisuje se potom u školske evidencije. Vjeronaučna godina tako je započela i u Baptističkoj crkvi u Rijeci, uz manju svečanost na kojoj se molilo za Božji blagoslov nad djecom i vjeroučiteljima. U Rijeci je u program vjeronauka, od predškolskoga do srednjoškolskog, uključeno četrdesetak djece s kojima radi sedmero vjeroučiteljica i vjeroučitelja. (IBA/GC)

Primorci u gorju

U razdoblju od 11. do 13. rujna Udruga *Međunarodni centar za život* ugostila je u svojoj *Fužinarskoj kući* riječku glazbenu

skupinu *Kristina* i vjernike Baptističke crkve iz Rijeke. Tako su glazbenici proveli tri dana u intenzivnom vježbanju za nastupe koji im slijede, među kojima je prvi na tradicionalnoj Septembarskoj konferenciji u Novome Sadu. Posebnost njihova boravka u Fužinama obilježile su i duhovne vježbe kroz koje ih je vodio pastor Toma Magda, predsjednik SBC u RH.

U nedjelju, nakon jutarnjeg bogoslužja u Baptističkoj crkvi u Rijeci, nositelji pojedinih segmenata crkvenog rada bili su pozvani na zajednički ručak i druženje u Fužine. Osoblje *Fužinarske kuće*, na čelu s predanom voditeljicom Jadrankom Dereta, pobrinulo se da to budu trenuci za pamćenje. I ovom je prilikom p. Toma Magda poslužio Riječju. Čitajući prva poglavlja knjige Otkrivenja pokazao je kako Bog uvijek pronalazi načina ohrabriti nas, jer za nj ne postoje ljudi bez potencijala. Oni koji se predaju Bogu u ruke nisu i ne

moraju biti »supermeni«, ali u Božjim rukama postaju oruđem njegova djelovanja. Prepoznavanje onoga dobrog, ma kako se ono ponekad činilo beznačajnim i malim te međusobno ohrabrivanje, »dobitna su kombinacija« za djelo Božje.

Nakon ručka i zajedništva oko Riječi, okupljeni su iskoristili lijepo vrijeme kako bi prošetali u idiličnom okruženju bajerskoga i lepeničkog jezera te u ugodnom druženju dočekali večernji smiraj. (IBA/GC)

Septembarska konferencija u Novome Sadu

Septembarska konferencija, koja već godinama tradicionalno okuplja mlade u Novom Sadu, održala se 26. i 27. 9., a ove se godine uvećala za jednu šaroliku ekipu iz Hrvatske. Rani jutarnji sati i pospanost nisu mogli ubiti entuzijazam tridesetak mladih iz Zagreba, Rijeke, Karlovca, Mošćenice i Belice koji su krenuli autobusom u susret novim doživljajima i obnovi nekih starih i novih poznanstava koja su većinom započela na ljetnim kampovima na Činti. Tema je ovogodišnje konferencije bila »Novo vino,

novi mehovi«. Pastor Toma Magda proveo nas je kroz ovu tematiku na osvježavajući i izazovan način te uz poticaj da se preispitamo koliko smo spremni preuzeti odgovornost za mogućnosti koje su nam dane i dopustiti Isusu da nas mijenja svojim evanđeljem koje

nikad ne zastarijeva i uvijek pronalazi nove putove u našim životima i našem društvu. Također smo tijekom cijeloga vikenda imali prigode uživati u slavljenju koje su vodili mladi iz Novoga Sada i bend *Kristina* iz Rijeke te sudjelovati u tribini s temom »Novi ljudi –

nova misija«, koju je vodila Ksenija Magda. Ne smijemo ni zaboraviti nezaobilazni nogometni turnir čiji je ovogodišnji naslov pripao *Cro Boysima*, uz podršku njihovih navijačica na gostujućem terenu. Duhovno izazvani i nahranjeni vratili smo se kućama uz pojačane bilateralne odnose i želju za ponovnim susretom i druženjem. (Mateja Magdalenčić/IBA)

Mladi iz Hrvatske komentirali su Septembarsku konferenciju u Novome Sadu:

Meni je na septembarcu bilo S.U.P.E.R. Kad napravim još jedan osvrst od 360° na sve što se događalo, mogu samo reći da sam ponio dio toga sa sobom i da će to uvijek biti dio mene. Uvijek sam ohrabren kad se nađem na omladinskoj konferenciji, a osjetim to zajedništvo među djecom Božjom! Upravo sam to osjetio tamo!
Dario, Mošćenica

Meni je bilo 'mnogo lepo' (kako bi to rekli Novosađani :-)). Prvi put sam išla na septembarsku konfu. Bilo mi je drago sresti poznata lica, a i upoznati neka nova. Lijepo je bilo vidjeti toliko mladih okupljenih na jednom mjestu željnih da čuju riječ Božju, da se ohrabre, 'napune baterije' i da se POKRENU i svojim životom proslavljaju Gospoda.

Mirta, Selce

A mladi iz Vojvodine komentirali su kamp na Činti gdje su se povezali s mladima iz Hrvatske:

To mi je bio jedan od 'naj' kampova u životu, stvarno sam se lepo provela ... pošto sam druželjubiva nije mi bio problem uklopiti se. Iskreno, grupice su bile malo dosadne, ali jako korisne ... ma meni je sve bilo super. Upoznala sam jako puno dobrih ljudi, a Facebook mi pomaže da ostanem s njima u kontaktu i zato sam jako sretna.
Kristina, Pivnice

Kamp je bio poučan. Hrana je bila odlična, kao i okruženje i društvo. Kroz kamp smo proučavali mnoge teme iz svakodnevnog života što mi se posebno sviđa.

Ana, Novi Sad

Bilo je ekstra i nezaboravno i jedva čekam da to mogu ponovo da doživim!
Rebeka, Novi Sad

XI sjednica Izvršnog odbora SBC u RH

U Karlovcu je 16. rujna, pod predsjedanjem Željka Mraza, glavnog tajnika SBC u RH, održana XI sjednica Izvršnog odbora Saveza. Zasjedanje je započelo duhovnim nagovorom p. Giorgia Grlja koji je na tragu naputka iz 2. Petrove poslanice podsjetio da je zadatak vjerničkog življenja duhovni rast kojega je cilj »postajanje dionicima božanske naravi«. Zrelost u ljubavi znači: »zamijetiti čovjeka, prihvatiti ga i oprostiti mu«. Da bi se to postiglo potrebno je uz božanske darove uložiti sav trud. Svi prisutni uključili su se u molitvu.

Nakon usvajanja zapisnika s X sjednice pristupilo se razmatranju točaka Dnevnoga reda. Prva su bila na redu kadrovska pitanja. Sa zadovoljstvom je konstatirano da su mladi propovjednici, Ivan Špičak u Daruvaru i Dražen Ogrizović u Plaškom, uspješno započeli svoju službu te da su dobro prihvaćeni. Izvršni je odbor izviješten da p. Toma Magda, po prestanku mandata predsjednika Europske baptističke federacije, seli s obitelji iz Čakovca u Osijek, gdje će preuzeti službu pastora osječke crkve kao i koordinatora rada u Istočnoj Slavoniji.

U skladu s općom financijskom situacijom u zemlji i u SBC u RH, neke će financijske zamolbe mjesnih crkva morati biti na čekanju do kraja godine kako bi se vidjelo koliko će sredstava, nakon namirenja potreba za punovremene službenike, ostati za pojedine projekte.

Razmatrajući stanje vjeronauka zaključeno je da se tijekom listopada organizira sastanak svih vjeroučitelja s članovima Izvršnog odbora SBC u RH, kao i s osobama koje su u Savezu zadužene za provođenje vjeronauka – kako bi se u analizi postojećega stanja iznašlo nove putove za kvalitetnije odvijanje vjeronauka.

U Novome Sadu održat će se u organizaciji Baptist World Alliance regionalna konferencija *Living Water* i na njoj će biti mjesta za deset delegata iz Hrvatske.

Posljednje dvije točke Dnevnoga reda bile su pridržane za

strateške odrednice i projekte. Prvi je srednja škola u Čakovcu, a drugi ostvarivanje misije i vizije SBC u RH. Projekt srednje škole podržan je kao značajan projekt u budućem djelovanju Saveza te su zadužene osobe koje će iznaći najbolja rješenja tijekom osnivačke procedure.

Pet područja ostvarenja misije i vizije Saveza, koja su prepoznata kao strateške odrednice, dobile su nositelje zadataka. Oni su zaduženi da do studenoga o. g. organiziraju timove koji će raditi na ostvarenju zadataka. Također je odlučeno da će se te komisije tijekom druge polovice studenoga naći na dvodnevnom druženju tijekom kojega će u radnoj atmosferi zacrtati planove za naredno razdoblje. (IBA/GC)

Članovi Izvršnog odbora SBC u RH na sastanku

Seminar za vjeroučitelje

U skladu s planom i programom izvođenja vjeronaučne nastave, a u okviru permanentnog obrazovanja vjeroučitelja, u Zagrebu je u subotu 19. rujna održan u prostorijama Baptističke crkve u Radićevoj 30 seminar za vjeroučitelje baptističkoga i evanđeosko pentekostnog vjeronauka u RH, odnosno još jedan susret vjeroučitelja evanđeoske provenijencije u Republici Hrvatskoj. Iako je susret zapravo organiziran kao seminar za stručno usavršavanje, na koje obvezuje zakonska regulativa, protekao je u vrlo toplom i prisnom druženju »kolegâ« koji rade na istim zadacima. Na promišljanje o vrijednosti poziva vjeroučitelja uvodno je potaknula prisutne Edita Turinski, vjeroučiteljica iz Baptističke crkve u Rijeci, osvrnuvši se na lik Ivana Krstitelja. Naglasila je kako je, s jedne strane, za svaku službu u Crkvi potrebno čuti poziv od Gospodina, dok je, s druge strane, nužno da vjeroučitelji budu oni koji će »pripremati put« za Gospodina u dječjim srcima i vjerovati da će Gospodin na sebi svojstven način progovoriti tom djetetu (budućem čovjeku) u određenom vremenu, na određenom mjestu, na način kako on to hoće i kada on to hoće.

Lidija Stojković, vjeroučiteljica iz Evanđeosko pentekostne crkve iz Orahovice, predavala je o kompetencijama vjeroučitelja. Vrlo je stručno, jasno i koncizno iznijela koje to kompetencije svaki (vjero)učitelj treba permanentno razvijati i njima se koristiti u svom radu s djecom i mladima; kako održati korak sa suvremenim zahtjevima obrazovanja i ostati kristocentričan u nauku.

Božica Šomodžić iz Evanđeosko pentekostne crkve iz Belišća ukratko je predstavila rad »Slavonske ekipe« na ljetnome kampu u Osijeku.

Ana Prebeg iz Društva prijatelja Biblije izvijestila je prisutne o novostima u izdavaštvu za djecu i mlade.

Karmen Horvat iz iz Baptističke crkve u Pušćinama upoznala je prisutne s mogućnošću izvanrednog studiranja u Pastoralnom centru u Čakovcu.

Vedrom ali i ugodnom radnom raspoloženju značajno je doprinijela legendarna »Mrazica« (Svjetlana Mraz) koja je bila moderator susreta i koja je vrlo vješto usmjeravala diskusije, pitanja i prijedloge kako bi vjeroučitelji bili i ohrabreni i potaknuti te saznali što više korisnih i praktičnih informacija. (IBA/GC)

Okružna konferencija u Cerni

U Baptističkoj Crkvi Cerna održana je 27. rujna okružna konferencija Istočne Slavonije na kojoj se okupilo sedamdesetak vjernika od Osijeka, Ladimirevaca, Vinkovaca, Andrijaševaca do Piškorevaca, Slavonskog Broda i Nove Gradiške te bračni par Turinski iz Rijeke. Ovo je ujedno bio i zajednički sastanak ceranskih bratskih crkava koji se redovito održava svake posljednje nedjelje u mjesecu.

Zbog istovremenog održavanja konferencije u Novom Sadu te još nekih događanja, izostala je veća brojnost, ali ne i blagoslovi.

Bogoštovlje je započelo slavljenjem i prigodnim riječima Josipa Jendrička, biskupa Crkve Božje. Slavljenje su predvodili glazbenici iz obitelji Cesar te tim iz Evanđeoske crkve. Iz Božje riječi propovijedao je brat Tomislav Domović iz Osijeka. Govorio je o Kristovu dolasku i opomeni na budnost i aktivno iščekivanje. Nakon zajedničkog ručka prikazan je film kršćanskog znanstvenika Kenta Hovinda o starosti zemlje.

Na popodnevnom su se bogoštovlju pridružili novi sudionici. Bilo je podosta glazbenih priloga i jedno svjedočanstvo, a nakon toga je govorio brat Gereth, Amerikanac iz Slavonskog Broda. Prevodio ga je brat Miroslav iz Nove Gradiške. Govorio je o Isusovim djelima opisanim u 6. poglavlju Ivanova Evanđelja.

Današnji vjernici u Cerni sagradili su, uz Božju i bratsku pomoć, pomoćnu crkvenu zgradu. Time su se radosno prisjetili svojih prethodnika koji su pred sedamdeset godina sagradili postojeći molitveni dom. Bila je ovo već treća organizirana konferencija, pa se pokazalo kako je sav trud oko gradnje dvorišne pomoćne zgrade isplatio, jer bez svega toga ne bi bilo moguće organizirati cjelodnevne konferencije niti pozvati toliko gostiju. »Zahvalni smo Gospodinu za tu mogućnost i nadamo se da će se i dalje u Cerni događati velike stvari Bogu na slavu. Božji blagoslov želimo svima koji ljube Gospoda!«, zaključio je Daniel Jurman-Kovačić. (IBA/GC)

KAMP ČINTA – NEKAD I DANAS

Činta je prelijepa uvala na sjeverozapadnom dijelu otoka Ugljana, smještena neposredno uz selo Čepričljanda pored grada Ugljana, u kojoj od 1973., s manjim prekidom u ratno i poratno vrijeme, djeluje ljetni kršćanski kamp za mlade i starije. Činta (do 1990-ih netočno nazivana »Činta«) nastavak je tradicije kampiranja (»logorovanja«) koja se negovala među mladima u negdašnjem Savezu baptističkih crkava u Jugoslaviji od početka 1950-ih, a posebice je zaživjela otvaranjem prvoga kampa na zakupljenom zemljištu u Pomeru pored Pule, u 1960-im godinama.

Na zemljištu u uvali Činta nalazio se zapušten vinograd do kojega je vodila uska, kozja staza. Kamp je prvotno prilagođen svrsi također i vrijednim i napornim dragovoljnim radom. O počecima kampa piše Rut Lehotsky iz Novoga Sada, koja je bila jedna od voditeljica grupa od samih početaka te sve do 1985. Donosimo izvod iz njezina opširnog prikaza:

Kupovina »najidealnijeg mjesta na ovom dijelu Jadrana« pravo je Božje čudo i poklon za sve. Počeci izgradnje najosnovnijih objekata vezani su za mnoge molitve i klicanja zbog Božjih intervencija. Ima dovoljno mjesta za šatore u borovoj šumici, teren za odbojku, sport i parkiranje automobila i plaža uz samu obalu. Selo je udaljeno oko 3 km. Teren je vlasništvo Saveza Baptističkih crkava u Jugoslaviji (sada vlasništvo Saveza Baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj). Tim za ekonomsko-tehničke poslove čine braća i sestre iz raznih zajednica širom zemlje i iz inozemstva: zanatlije svih profila, zidari, električari, bravari, tehničari, naravno i »fizikalci« koji su svake naredne godine nastavili s novim ulaganjima, popravcima onoga što je preko zime uništeno (nema domara). Zahvaljujući velikom entuzijazmu, svaka sezona započinje jednom dobrovoljnom radnom grupom.

Prva je godina odmah protekla u radnoj akciji koju je predvodio veoma strog i poduzetan američki misionar Ray Badger, koji je u Njemačkoj radio kao propovjednik s grupama Amerikanaca. I sâm neumorno radi, ali ni po najvećoj vrućini nije odustajao od održavanja biblijskih proučavanja. Teškim fizičkim radom mladića i djevojaka ručno se, krampom i čekićem, proširivala kozja staza. Prvi automobil koji se polako spustio na teren dočekan je velikim »hura!«

Da, bilo je i protivljenja. Kao pravi šok stigla je vijest da se logor mora srušiti, jer

je nelegalan. Ali Činta je bila Božje djelo. Osim toga, ovakva događanja pomogla su kampilistima da svaki dan primaju iz Božje ruke kao pravi poklon i doprinosili su velikom zbližavanju učesnika i pravom zajedništvu s Bogom i međusobno...

Disciplina i vrednoća ovih dobrovoljaca zadivila je mještane. U početku su veoma rezervirani i sumnjičavi. Čuli smo da je to tako kod mnogih otočana prema ljudima »s kopna«. Čudili su se kako se može naporno raditi na vrelom suncu po cijeli dan, a navečer bi se orila pjesma...

Naravno, ne smije se zaboraviti doprinos Andrije Čanijija – Čandora koji je svoje vrijeme, mogućnost besplatnog putovanja, jer je radio na željeznici, posvetio radu na Činti. Sigurno su mu »sve lađe potonule«. kada je rad na Činti zbog rata i raspada Jugoslavije postao nemoguć...

Postepeno su se grupe sve više povećavale, pa se javila potreba za organiziranjem: najprije da se za biblijska proučavanja organiziraju male grupe s voditeljima te potom posebne grupe za djecu sa sestrama, koje su uspješno radile. Godine 1983. bilo je već preko stotinu učesnika u nekim grupama, obično po tri grupe za vrijeme ljeta.

Prioriteti

Od samog početka kampiranja prvi je prioritet proučavanje Biblije i večernje evangelizacije. Za volju kvalitetnijeg materijala, a

i zahtjeva vlasti, Činta postaje Ljetnji seminar Baptističke teološke škole (BTŠ) u Novome Sadu... Prvih je godina svaki grupovoda sam, prema svom nahođenju, oblikovao program rada. Međutim, poslije nekoliko godina postoji jednoobrazni program s radnim materijalima. (...) Pamte se serije proučavanja »Put« (»Tražimo put«, /S. Dereta/, »Život na putu« /O. Franka, R. Lehotsky/, »Poziv na svetost« /Ž. Srnec/, »Tko, što, zašto?« /S. Orčić/) i druge.

Mnogo se polagalo na pjevanje. Ima uvijek dobrih glazbenika, a svake se godine izdaje nova pjesmarica sa starim i poznatim, ali uvijek i novim pjesmama koje se pjevaju za vreme zajedničkih okupljanja, ali veoma često i navečer na obali mora, poslije završetka skupova.

Naročita je radost zajedništvo s braćom i sestrama iz Zadra, Vodica pokraj Šibenika pa i Rijeke. Posljednje godine održana je jedna tribina u selu Ugljanu.

Zaključak

Rad Činte nastavlja se u drugom, novom obliku u Republici Hrvatskoj (od 1992. godine i poslije petogodišnje pauze). Činta služi ovoj blagoslovljenoj aktivnosti za proslavljanje Boga i njegovanje kršćanskog zajedništva, bez obzira na sve razlike i promjene koje vrijeme i prilike donose.

Rut Lehotsky

Stevo Dereta, negdašnji »grupovođa« na Činti i dugogodišnji pastor baptističkih crkava u Osijeku i Rijeci, prisjeća se svojih iskustava s Činte:

Činta je za baptiste po mnogo čemu jedinstveno mjesto. To je u vrijeme bivše Jugoslavije bio jedini kršćanski kamp, a za baptiste u to vrijeme jedini projekt »izvan crkve«. Činta je za baptiste odigrala nekoliko vrlo važnih uloga: borba za ostvarenje Činte, a onda borba za njeno održanje zbog stalnih prijetnji o zatvaranju kampa od strane tadašnjih vlasti povezivala je baptiste u živu i neraskidivu vezu, spletenu molitvom, zebljom i čežnjom. Činta je okupljala na akcije neponovljiva žara i volje koja je stvarala gotovo nemoguće, kada bi se, npr., za vrijeme novogodišnje noći tajno izgradilo kuhinju i sanitarni čvor. Čintu smo doživljavali kao neko posebno, gotovo sveto mjesto. Za ljude, poglavito mlade, koji su dolazili iz malih zajednica, sa skromnim programima, Činta je bila prava duhovna oaza, velika crkva, nabujala mladošću i duhovnošću, pamćena po dinamičnu propovijedanju, jedinstvenu proučavanju Biblije i gotovo nikada zabilježenim takvim molitvenim žarom.

Nezaboravni su ti dani kada sam u grupi imao preko dvije stotine učesnika kampa, većinom mladih. Već u ranu zoru dočekivali smo izlazak sunca na molitvi ispod mirisavih borova. Na Činti je nebo postalo bliže. Duh je Božji toliko uprisutnjavao Krista da su se događala mnoga duboka i dramatična obraćenja i obnova vjere. Činta je bila toliko jedinstveno mjesto da su neki tražili da budu kršteni baš na Činti, a neki su tu izvršili svoje zaručnice pa čak i vjenčane zavjete. Činta je utisnula živi pečat u povijest baptista: tu se podigla čitava generacija vjernika, a mnogi su doživjeli ne samo poziv na obraćenje Bogu, nego i poziv u Božju službu, što je bitno oblikovalo tijek povijesti baptista na našim prostorima.

Molitva nad krštenicima nakon krštenja na Činti 1980. godine.
Mole se Miško Čanji, Lazar Grujić i Stevo Dereta. Među krštenicima su mladi kršćani iz Makedonije: Bore Blaževski, Zaharula Čipova-Rule, Gordana Uškova i Vaska Zafirova.

Pastorska grupa na Činti 2009.

Činta 2009

Druga godina rada našega kampa »Činta« na otoku Ugljanu pod novim upraviteljem Davidom Dobutovićem i glavnom kuharicom Nadom Dobutović, uspješno se odvijala i u ovo »recesijsko« vrijeme. Veći dio neophodnih radova za normalno djelovanje kampa obavljen je još prošle godine (kompletna rekonstrukcija i opremanje kuhinje te renoviranje bungalova i zamjena cjelokupne opreme), a ove je godine dijelom renoviran sanitarni čvor i uređena je terasa.

U programskom dijelu osjetan je znatan pomak: termini grupa bili su definirani još uoči ove godine, a prednjačile su domaće grupe koje su obilježile sezonu. Time se potvrđuje svrha Činte kao kampa duhovne i tjelesne okrijepe koji je prvenstveno u službi domaćim crkvama.

Pregled sezone

Tijekom svibnja održano je nekoliko radnih akcija (čišćenje i priprema kampa za sezonu te građevinski zahvati na sanitarnom čvoru). Uz upravitelja i volontere iz Vojvodine, Međimurja i Zagreba, stručne poslove obavljali su »majstori termo-kuća«, Samuel Horvat i Marinko Mutabdzic.

Činta je ovoga ljeta ugostila devet grupa:

- *Dječja grupa iz pet splitskih crkava – kamp »Fokus« od 13. – 20. 6.* – Ovu grupu djece od devedesetak učesnika obilježile su razne igre, dječji smijeh i vriska. Odlično organizirani, uz predane voditelje i prelijepo vrijeme, uživali su u slobodi kampa. A bez »priča za laku noć« nisu odlazili na spavanje.

- *Obiteljska grupa za mlade obitelji u organizaciji Ženskoga rada pri SBC u RH, od 22. – 29. 6.* – Grupa je bilo dobro osmišljena i učesnici su puno primili, kako djeca tako i odrasli; bilo je, nažalost, svega 24 učesnika. Često se ovoj grupi priključivalo i osoblje kampa. Pastor Timotej Špičak dao je prekrasnu sliku svjetla na obali i brodića od papira koje je svaki učesnik osobno »porinuo« u more. Bez puno objašnjenja, svatko je mogao razmišljati o toj slici i svome životu kršćanina u svijetu.

- *Pastorska grupa »Tjedan duhovne obnove za pastore i njihove obitelji« od 1. – 9. 7.* – Kao i prethodna grupa, i ova je bila dobro osmišljena, ali s malim brojem sudionika. Bila je to prigoda da se pastorske obitelji »napokon« upoznaju. Djeca su imala svoje kreativne radionice te su pripremili i cijeli igrokaz o Noi. Poanta je priče da Bog spasava te, kao što je onda na Božju zapovijed sagrađena arka, tako danas imamo

crkvu koja okuplja one koje Bog spasava. Pastori su dvije večeri diskutirali s dr. sc. Peterom Kuzmičem te dobili jednu širu sliku evanđeoskog zbivanja u svijetu. Nakon zajedničkog druženja, pastori i njihove obitelji vratili su se u službu svojim crkvama s novom, obnovljenom snagom.

• *Grupa »Stari Čintaši« od 11. – 18. 7.* – Ova je grupa okupila one koji su proteklih i »prohujalih« godina bilo kada boravili na Činti. Okupilo se pedesetak učesnika iz raznih krajeva svijeta s željom da opet budu na Činti i dožive blagoslov zajedništva s drugim starim »Čintašima«. Duhovnik ove grupe bio je pastor Ladislav Ružička koji je svakodnevno »hranio« grupu, kako porukom, tako i svojim prepoznatljivim stilom. Svi prisutni, od domaćina iz Hrvatske, preko učesnika iz Slovenije, Srbije, Austrije i Australije složili su se u jednom: da ovu grupu treba ponavljati tijekom sljedećih dvadeset godina te da se naredne godine opet zajedno susretnu i povedu sa sobom još nekoga.

• *Tinejdžerska grupa od 20. – 30. 7.* – Jedino je ova grupa tradicionalno prisutna

• *Grupa »Kristova crkva« od 1. – 9. 8.* – Obiteljska grupa koja je bila na Činti i prošle godine, no ovaj put u nešto većem broju od preko sedamdeset osoba. Pod vodstvom Mladena Jovanovića i Mladena Dominića

atmosfera je bila ležerna tako da su se svi ugodno osjećali. Večernja predavanja vodio je američki predavač Brian, a preko dana su imali aktivan rad po grupama. Djeca su također imala svoj program. Sve se završilo »olimpijadom« između Zagreba i Varaždina, a varaždinska je ekipa zasluženo odnijela pobjedu. Uz večernju ribu na gradelama i druženje dugo u noć, ova je grupa završila svoj ugodni boravak u kampu Činta.

Upoznavali su se uz duge razgovore na terasi, šetnje uz more ili kroz razne sportske aktivnosti.

• *Grupa »Treffpunkt Leben Ditzingen« (mladi iz Njemačke) od 30. 8. – 11. 9.* – Grupa mladih Nijemaca ostala je osoblju kampa u osobito dragom sjećanju, jer su bili dobro organizirani, disciplinirani i izrazitog kršćanskog ponašanja. Od predviđenih četrdesetak učesnika, došlo ih je 24. Boravili su i na izletima, od Svetog Mihovila do Kornata i Plitvica. Ostalo je, naravno, dovoljno vremena za predavanja i molitvu. Vjerujemo da nose dragu uspomenu na ljetovanje u Hrvatskoj te da su »napunili svoje duhovne baterije«.

• Vrijedno je spomenuti i *posjet Zadar-ske baptističke crkve kampu, 29. kolovoza*. Osoblje kampa nastojalo se bolje upoznati s najbližom crkvom, jer za vrijeme sezone nemaju vremena posjećivati crkve. Proveli su ugodan dan uz druženje i zajednički roštilj, s željom da ovi susreti postanu tradicionalni.

Poruka voditelja kampa

Želio bih nekako prenijeti svima koji još nisu bili na Činti da je to jedno izvanredno mjesto, dar Božji te da će se svatko tko dođe na Čintu ugodno osjećati. Želja nam je da Činta služi našim crkvama. Svojim dolaskom vi ćete sami imati najviše koristi, a potom i vaša crkva. Ovo je ujedno poziv svima da planiraju svoj godišnji odmor u dobrom društvu, kako bi napunili svoje duhovne spremnike te obnovljenom snagom nastavili raditi za nebesko kraljevstvo. (D. Dobutović/GC)

na Činti duži niz godina. Ove je godine bilo 85 učesnika, u specifičnom susretu između Istoka i Zapada; više od polovine kampista bilo je, naime, iz Srbije. Starije ohrabruje što mogu vidjeti novu generaciju koja žudi za Božjom riječju, živi po njoj, iskazuje nove talente u službi i vodstvu – makar na neki novi način. Program je bio ispunjen raznim temama koje odgovaraju na neka bitna pitanja tinejdžerskog doba. Zanimljivo je da su uza sav program uspjeli napraviti odličan film, naslovljen »Moj kapetan«, koji je premijerno prikazan na kraju kampa.

• *Grupa STEP (Studentski evanđeoski pokret) i EUS (Evanđeosko udruženje studenata) od 11. – 18. 8.* – STEP-u, koji je na Činti bio i prošle godine, priključio se EUS iz Srbije, koji je došao u dvotrećinskoj većini, tako da je gotovo 90 studenata ispunilo kamp. Program je

bio ispunjen raznim aktivnostima, od slavljenja i predavanja do žongliranja, plesa i naravno sportskih aktivnosti. Uz dobru zabavu i bratsko druženje hrvatskih i srpskih studenata vrijeme je brzo prošlo. Stekla su se neka nova poznanstva, pala je i pokoja suza, pa i obećanja u skorom ponovnom susretu.

• *Grupa »Slobodnjaci« od 19. – 26. 8.* – Kao što to sam naziv grupe kaže, ona je grupa »slobodnjaka« koji to ustvari ne žele biti. Okupilo ih se četrdesetak iz Hrvatske, Srbije, Slovenije i Austrije. Proveli su ugodno vrijeme uz druženje, radionice i predavanja.

Voditelj kampa D. Dobutović s pastorima T. Magdom i D. Mikulićem

»Kao nekoć Noa korablju...«

Prvi odmor za pastore i njihove obitelji, Činta, 1. – 9. 7. 2009.

Očito je da postoje neki bitni razlozi zbog kojih su mnogi pastori odlučili ne doći na Čintu na ovogodišnji *Odmor za pastore*, no onih nekoliko hrabrih pastorskih obitelji (jedna čak i iz Novoga Sada) koje su se usudile isprobati ovaj novi projekt Saveza znaju: Nijedan razlog nije dovoljno dobar! Oni, koji su ove godine ondje bili, neće iduće godine razmišljati hoće li se ponovno naći na Činti. Toliko je poseban, lijep i dragocjen bio odmor na Ugljanu.

U prekrasnoj prirodi, tik do mora, u simpatičnim izdvojenim drvenim kućicama u hladu borova dalo se povući u osamu ili teologizirati, razmjenjivati mišljenja ili jednostavno uživati u svježem hladu »najboljeg kafića« s pogledom na more. Taj se kafić tri puta na dan pretvarao i u najbolji restoran zaslugom vrijednog osoblja na čelu s Davidom i Nadom Dobutović. Žene su posebno znale cijeniti blagoslov »gotove« kuhinje u kojoj se, uz plodove mora, znalo naći i pohanih palačinki.

Jutra su otpočinjala slušanjem Božje riječi i molitvom. Čitali smo Otkrivenje i slušali Božji poziv na ustrajnost u Kristovu svjedočanstvu bez obzira na teškoće i razna iskušenja. Večeri smo katkad završavali razgovorima o nekim važnim temama. S dr. sc. Petrom Kuzmičem dvije smo večeri raspravljali o ulozi koju crkva ima u svijetu. Podsjetio nas je i primjerima pokazao kako je crkva uvijek najbolje služila svijetu kad je podjednako koristila i »desnu i lijevu ruku« – tj. naviještala evanđelje i pomagala zauzimajući se za ljude u nevolji. Zajedno smo pogledali film »Amazing Grace« koji govori o borbi Williama Wilberforcea za ukidanjem robovlasništva i o tome koliko je snažna vjera bila potrebna da se izdrži do pobjede. Neke su večeri bile posvećene razgovoru o izazovima u službi. Tako su i žene pastora vjerojatno po prvi puta imale priliku usporediti svoja specifična iskustva.

Nedjeljno je jutro donijelo šaroliko bogoslužje. Najmlađi su u sklopu svojih radionica priredili igrokaz na temu: *Kao nekoć Noa...* Kroz ovaj su tjedan i oni razmišljali o službi koju imaju njihovi roditelji u crkvi. Kao nekoć Noa arku, tako su pastori danas pozvani graditi crkvu. To je mjesto gdje ljudi mogu upoznati Krista i biti spašeni. Premda je to težak posao koji ljudi često ne razumiju, a ponekad i ismijavaju, on će se pokazati kao najvažniji na svijetu. Predsjednik SBC u RH, Toma Magda, u propovijedi je usporedio dvojicu slugu Božjih te rezultat njihove službe: s jedne strane, tu je Jona koji je mnogo polagao na svoj ugled proroka, a propovijedao je nevoljko. Iako je njegova služba nagrađena velikim uspjehom, taj je uspjeh bio kratkog vijeka. Već je u sljedećoj generaciji Bog morao uništiti Ninivu. Za razliku od njega, Ananija kojega je Bog poslao Pavlu tiho je obavio svoj posao kao pravi Božji sluga. I premda se činilo da je njegov rezultat mali, danas još uvijek uživamo plodove njegova rada. Kao Božji sluga pozvani smo na poslušnost Bogu pa i u stvarima koje nam se čine male i teške, jer se Božja perspektiva često razlikuje od ljudske.

Dane na Činti obogatilo je prijateljstvo koje se očitovalo na svakojakim razinama. Družili su se odrasli i opuštena je atmosfera često bila ispunjena gromkim smijehom. Družila su se i djeca dok su pobjeđivala strah od vode ili stvarala prijateljstva za život. Na mnogo je načina ovaj kamp bio blagoslov. Osim stvarnog opuštanja i odmora tu se počela graditi i mreža za spas duša kako za sadašnje, tako i za buduće generacije. (Toma i Ksenija Magda/GC)

Stari Čintaši

Na otoku Ugljanu, u društvu zrikavaca, borovih iglica i uz miris mora, »stari Čintaši« proveli su od 11. do 18. srpnja nezaboravnih tjedan dana odmora. Svaki je dan bio samo naizgled isti: doručak u 8 i 15, jutarnji »duhovni zajutrak« od 9 do 10, ručak u 13, večera u 19, a večernje zajedništvo oko Riječi pod vodstvom pastora Ružičke od 20 do 21 h. Nakon toga dugo se u noć pjevalo dobre, drage, stare pjesme, izvlačili su se stihovi iz sjećanja, nadopunjavali smo jedni druge i divili se kako ljepota tih starih pjesama ne blijedi, iako ih pjeva već druga i treća generacija.

Bilo je vremena za ranojutarnju molitvu u maloj grupi, za tjelovježbu na obali mora, čitanje dobrih knjiga, za duge i povjerljive razgovore (trebalo je »pročešljati« dvadesetak i više godina života!). Bilo je vremena i za šetnje, sladoled, kupanje, skakanje s mola, ronjenje, pećanje riba, vađenje ježeva, za pripremu ribe na gradele.

Ljepota i bogatstvo Činte jest u tome što se ondje susretnu stari prijatelji, ali se ujedno sklapaju i nova prijateljstva s braćom i sestrama iz raznih krajeva Hrvatske i svijeta (Australije, Njemačke, Austrije, Srbije, Slovenije...).

Pastor Ladislav Ružička izvanredno se brinuo za »duhovni dio« susreta. Na osebujan je način vodio sudionike da zajedno s njim »zarone« u dubine Božje riječi i iz nje izvlače prekrasne bisere istine koje su zatim ogledali, divili im se, i koje su, konačno, ponijeli sa sobom duboko u srcu – ne kao dragi suvenir koji će ih podsjećati na nezaboravno ljetovanje, nego kao »opremu Božju« kojom će pobjeđivati u svojim svakodnevnim životnim situacijama.

»Želimo se ponovo sresti i iduće godine – na istom mjestu, u istom Duhu«, riječi su sudionika kampa. (Edita Turinski)

Priča iz Zadra

Zorka Levačić-Vidović

Kad kontinentalac kaže: »Ljeto na moru«, prva je pomisao: sunce, nesnosne vrućine i dosadni komarci. Ali kad nama, koji živimo u poznatome starom gradu Zadru i koji pripadamo obitelji nazvanoj začudnim imenom, »kršćanska«, značenje izričaja »Ljeto na moru«, dobiva potpuno drukčiji smisao. Za nas to znači punu crkvu, premalo sjedalica, pomoćne stolice.

Ni ovo ljeto nije bilo iznimkom. Kod nas je bilo Škota, Nijemaca, Švicaraca, Mađara, Slovenaca, onih iz BiH, Srbije... te braće, sestara i prijatelja iz gotovo čitave Hrvatske.

»Naši Škoti«, kako ih od milja nazivamo, rado su viđeni. Oni nisu više gosti; naprosto su – naši. Brat Adam, pastor baptističke crkve iz Helensburgha, svojim nas je dolaskom doslovce usrećio. Bili su tu Marion, Patricia, John, pa još jedan John i mnogi drugi. Uz uobičajena druženja nakon bogoštovlja, jednoga smo nedjeljnoga poslijepodneva imali zajedničku »roštiljadu«. Naši su mladi u dvorište crkve iznijeli instrumente. Svirka i glasovi koji slave našega Gospodina ispunili su okolne uske uličice. Slučajni prolaznici usporili su svoj korak kako bi čuli i vidjeli što se to zbiva. Uistinu, bili smo jedno. Nije postojala nikakva zapreka: ni jezik, ni različiti stilovi oblačenja. S naših je lica odsijavala radost koja je brisala sve kulturološke i druge razlike.

Mladi Švicarci, njih tridesetak, koje je doveo brat Drago Šorl, jedne su nedjelje vodili slavljenje. Neki su od njih dali svoje svjedočanstvo na temu: Božja čuda. Naoko uobičajenim i običnim prilikama i okolnostima, koje volimo pripisati sretnoj ili nesretnoj slučajnosti, oni su dali istinski nazivnik: Božje suvereno, providnosno djelovanje.

Popis braće i sestara iz Hrvatske koji su bili kod nas bio bi preduz. Spomenimo samo neke: oni iz Zagreba, Međimurja (Čakovca, Belice, Mačkova ...), Karlovca, Duge Rese, Pakraca, Daruvara, Golubinjaka, Požege...

Krajem kolovoza i mi smo kao crkva, nas dvadesetak, bili gosti kampa Činta na otoku Ugljanu. Dočekalo nas je »mahanje« ruku u znak dobrodošlice naših domaćina i njihova voditelja, brata Davida Dobutovića. Stolovi su bili prepuni svježe pripremljenih poslastica. Nakon upoznavanja te razgledavanja drvenih, besprijekorno čistih i uređenih kućica u kampu, slijedilo je neizostavno kupanje. Dok smo mi uživali u moru, naši su domaćini pripremili ribu na gradelama čiji nas je opojni miris začas namamio za pripremljene stolove. Dan je prošao prebrzo. Prije no što se spustila noć, jedrenjak brata Miroslava vratio nas je u Zadar.

I za kraj, ono najvažnije. Ukoliko mi, »stari rosjedioci« Baptističke crkve u Zadru, smijemo biti ponosni, onda to jesmo zbog zapažanja i svjedočanstva naših gostiju – i braće i sestara i prijatelja koji dolaze. Nastojimo Kristovu ljubav koja je u nama iskazati jednostavno, spontano i punim srcem.

O našoj crkvi u Zadru ne piše u Pismima. Ali, ona živi svojim punim životom, i u ljetnoj i izvan sezone, u ulici Put Nina 3, u Zadru. Dodite i provjerite. Budite i vi među mudrim Berejcima.

POGLEDI I OSVRTI – Uređuje Ruben Knežević

Godina 5(2009), Broj 2(6).

U ovoj rubrici obrađuju se biblijsko-teološke, crkveno-povijesne i razne vjersko-kulturne teme s aspekta protestantske misli i prakse te u kontekstu promišljanja baptističkoga vjerskog i društvenog identiteta. Priloge slati na adresu uredništva: Zagreb, Radićeva 30, ili mailom na ruben.knezevic@gmail.com

Uz Dan reformacije

U dijelu starije, uglavnom povijesno-književne i crkvenopovijesne literature, prevladavalo je mišljenje da je reformacijski pokret 16. stoljeća samo rubno i beznačajno dodirnuo hrvatske krajeve, pojavljujući se tu i tamo poput nekih nepovezanih silnica, odmah zatrtih silinom protureformacijskih stremljenja. Začudna tvorbenost uraških prevoditelja i pregalaca, na čelu s Ungnadom, Konzulom i Dalmatinom, svrstavala se nekako u pozadinu, kao djelovanje s njemačkim misijskim predznakom koje se nije čvršće ukorijenilo u hrvatskome »pravovjernom« tlu. Jedan, međutim, davni pothvat hrvatskih protestanata iz 1563., kada je nekoliko hrvatskih uglednika i duhovnika pismenim izjavama potvrdilo valjanost jezika uraškoga prijevoda Novoga zavjeta i ostalih vjerskih knjiga te njihovu prijemčivost u tadašnjemu hrvatskom podneblju, odaje slogu tadašnje protestanske zajednice u našim krajevima i njihovu povezanost oko zajedničkih ciljeva.

Slična suradnja hrvatskih protestanata,

uključujući i predstavnike zajednica koje se počesto neprecizno svrstavaju unutar šarolikosti »crkava reformacijske baštine«, zabilježena je i u najnovije vrijeme. Prigodom izdavanja pretiska glagoljičkoga i ćiriljičkoga *Novoga testamenta* (1562./63.), u izdanju protestantskoga Teološkog fakulteta »Matija Vlačić Ilirik« iz Zagreba, na projektu su se okupile gotovo sve važnije protestantske crkve u Hrvatskoj, a promocija glagoljičkoga *Novoga testamenta* održana 6. prosinca 2007. u dvorani Matice hrvatske u Zagrebu po prvi je puta okupila najveći dio hrvatskih protestantskih crkvenih vođa, doista ujedi-njenih oko jednoga cilja – izdavanja pretiska Svetoga Pisma, hrvatskoga biblijskog prvotiska. Upravo je dakle Sveto Pismo, ne samo kao reformacijska krilat-ica (*sola Scriptura*), ona poveznica koja je hrvatske protestante nekada ujedinjavala oko zajedničkoga cilja (uraški prijevođi), a što je – barem prigodno – uspjela nagovijestiti i 2007. Možda je upravo povratak izvornim

svetopisamskim načelima, kao i prevođenju, širenju, proučavanju i tumačenju Biblije, ona znakovita protestantska »boja« koja ponovno može hrvatske protestante okupiti oko čvrstoga zajedničkoga cilja i zbližiti ih više od različitih administrativnih udruženja. Jer, Sveto Pismo nam je svima jedno i jedino.

Prigodom ovogodišnjega obilježavanja Dana reformacije pokušali smo donekle ponovno okupiti hrvatski protestantski corpus provođenjem ankete o reformacijskim tekovinama i relevantnosti hrvatskoga protestantizma danas, kontaktirajući pojedince iz crkvenih i akademskih krugova, nastojeći, unutar različitih suprotstavljenih mišljenja, iznaći odgovor na pitanje: kako oni danas ocjenjuju važnost reformacijskih tekovina i značaj protestantizma u današnjemu hrvatskome društveno-crkvenom podneblju. Pridodano je i jedno mišljenje koje tretira ovu tematiku u nama susjednoj Srbiji.

O REFORMACIJSKIM TEKOVINAMA I HRVATSKOM PROTESTANTIZMU DANAS

Povodom Dana reformacije postavili smo sljedeća dva pitanja pojedincima iz akademskih i crkvenih krugova unutar hrvatskih protestantskih crkava i institucija:

1. Što je od izvornoga reformacijskog poklada ostalo sačuvano i prepoznatljivo u današnjemu hrvatskom protestantizmu?

2. Je li ta izvorna reformacijska »oštrica« - bila ona biblijsko-teološka, praktičnokršćanska ili kulturalna - nezaobilazna sastavnica hrvatskog kršćanskog identiteta ili je ona pak tolerirano, ali neprilično tkivo na većinskom hrvatskom crkvenom tijelu?

Mr. sc. Danijel Berković

*Predavač hebrejskog jezika i Starog zavjeta
Teološki fakultet »Matija Vlačić Ilirik«
i Biblijski institut, Zagreb*

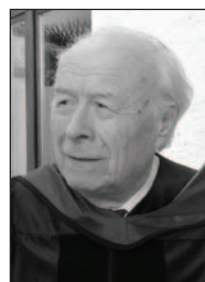
Što je ostalo od izvorne protestantske baštine uglavnom je vidljivo na razini homiletike i osobne pobožnosti. Dakle u naviještanju Riječi, kerigmatski i biblijski čvrsto ukorijenjenim. Također i na legitimno biblijskom naglasku osobne pobožnosti ali i naglasku na važnome, izvornobiblijskom pojmu obraćenja (metanoia) i pokajanja, kao nezaobilaznoga i neizostavnog dijela kršćanskog života i iskustva.

Hrvatska protestantska oštrica otupjela je onim trenutkom kada je svoje temeljno geslo - *sola Scriptura*, uspjela floskulizirati, prepustiti dakle patini vremena. To je

osobito uočljivo nepoticanjem i neulaganjem u razvoj biblijske teologije, dakle i u razvoj i poticanje biblijske egzegeze i hermenutike. Ovome treba pridodati potrebu za nastojanjem oko ozbiljnoga i sustavnog rada i učenja biblijskih jezika te za metodološkim poticanjem na kritičke studije u hermenutici. Lakmus-test za to jest pitanje-odgovor: koliko danas u hrvatskom protestantskom tijelu imamo bibličara, brojkom i slovima?

Dr. sc. Aleksandar Birviš

*Pomoćnik rektora za znanstveni rad
Evangeoski teološki fakultet, Osijek*

Ograničit ću se na protestantizam. Reformacija je također velika i značajna tema, ali ona u ovoj anketi ima usputno mjesto.

Prva je specifičnost protestantizma: *Sveto pismo je izvor objave*. Predaja može biti korisna i zanimljiva, ali nije mjerodavna u otkrivanju Krista koji je punina objave. Ovo je prepoznatljivo u hrvatskom protestantizmu.

U Hrvatskoj je većinska crkva od sredine 19. stoljeća promijenila svoje stavove glede Svetoga pisma, ali se čvrsto drži mjerodavnosti predaje. Protestanti su pak prepoznatljivi po čuvanju stava: Krist i Biblija bez dodataka.

Druga je specifičnost protestantizma: *sve što je sakralno (Biblija, službe u crkvi, obredi i dr.) dostupno je svima koji vjeruju*. Ovo je samo djelomično sačuvano, ali je veoma prepoznatljivo ondje gdje je sačuvano, posebice kod slobodnih crkava. One su svugdje u svijetu, pa i u Hrvatskoj, u prvim redovima borbe za odvajanje crkve od države te za uspostavljanje prvobitnog kršćanstva.

Treća je specifičnost protestantizma: *pojednostavljenje*. To bi značilo: ako su dva stava podjednako biblijski utemeljena, protestanti se odlučuju za jednostavniji. Ova je specifičnost uzrokovana postojećom kulturom: nekima je jednostavno ono što drugima izgleda složeno (i obratno). Nastaje paradoks: ako je nešto sačuvano, to je u skladu s kulturom i ako nije sačuvano, to je zato jer se s njom stopilo; a ako je nešto prepoznatljivo, onda se nije pojednostavilo u skladu s važećom kulturom, te onda i nije protestantska specifičnost. U Hrvatskoj se protestantizam doživljava kao nehrvatska društvena stvarnost, službeno trpljena, ali izvan uobičajenog svijeta. Tako i hrvatski protestanti sebe doživljavaju. I to je, međutim, neki vid pojednostavljenja.

Četvrta je protestantska specifičnost: razumljiv jezik. Ova je specifičnost sačuvana, ali u Hrvatskoj i još nekim zemljama nije prepoznatljiva. Zašto? Zato što je većinska crkva sveobuhvatno i stručno prešla na razumljiv jezik. Protestanti u Hrvatskoj propuštaju prigode naglasiti kolik je njihov udjel u uobličavanju i širenju hrvatskog jezika i njegovih pisama. Pogledajmo koliko malo protestanata radi u Akademijinih i sveučilišnim odjelima za hrvatski jezik i književnost.

Reformacijska je »oštrica« otupjela. To je zakon za svaku oštricu koja uđe u uporabu: gubi od svoje oštine. Treba je nabrusiti. U kršćanstvu: a) to čini Duh Sveti (gdje hoće i kad hoće, jer On je suvereni Bog); b) to čine okolnosti (što ih Bog stvara i njima upravlja, a vjerni ljudi reaguju na odgovarajući način). U oba se slučaja reagiranje događa na osnovu riječi Božje i u dubokoj molitvi. Tako će »oštrica« ponovno biti oštra.

Da bi protestantizam postao sastavnicom hrvatskoga kršćanskog identiteta potrebno je – prema mojem mnijenju – sljedeće: a) sloga među protestantima, b) najmanje 120 000 oduševljenih sljedbenika odn. sljedbenica, c) respektabilan broj vrhunskih teologa, d) izuzetno visok moral kod svih protestanata.

Pri današnjem vjerskom stanju u RH, protestantizam nije tkivo. On jedva da je vlakno na većinskom hrvatskom crkvenom tijelu.

Dr. sc. Davorin Peterlin

*Izvanredni profesor
Evandeoski teološki fakultet, Osijek;
Teološki fakultet »M. Vlačić Ilirik« Zagreb*

Povijesno gledano, izravnoga zemljopisnoga kontinuiteta s reformatorskim gibanjima u hrvatskim zemljama uglavnom nema. Teološki gledano, tradicionalne protestantske crkve polako se osipaju, a i njihov utjecaj, teološko-kulturni, gubi značaj u društvu a nominalno se prepoznaje i priznaje, rekao bih počasnno premda razgovjetno, jedino u katoličkim eklezijalnim i u teološkim akademskim krugovima. Stijeg reformacijskoga žara i baštine preuzele su crkve reformacijske baštine trećega, radikalnoga vala, crkve proizašle iz istih te takozvane neoprotestantске crkve, karizmatске i neovisne zajednice. Pri svemu ovome valja imati na umu da je izvorna reformacija bila raznorodna pojava s nekoliko pokreta čiji su vođe i glasnogovornici međusobno komunicirali, pa tako i pokreti unutar kojih su se sami kretali. Upravo je zbog toga pitanje složeno, a odgovor zahtijeva mnogo istančaniji i nijansirani pristup nego što je to omogućeno anketnim propitivanjem.

Raznorodno i šareno denominacionalno kršćanstvo koje se oslanja na reformaciju, prisutno u Hrvatskoj, sebe smatra solju i svjetlom, dočim ga većinska crkva vjerojatno doživljava kao nepotrebnu, stranu pa u nekim slučajevima čak i bolesnu izraslinu na svojem tijelu koje, doduše, nije potpuno zdravo, ali svakako nije ni potrebno radikanih duhovno- ili eklezijalno- ili teološko-zdravstvenih zahvata kakve često, kako se nadaje, zahtijevaju glasnije pripadnice samoproglašениh sljednica reformacije. Skeptično gledam na oduševljenje naspram obećanjima ekumenskoga dijaloga ali osuđujem i dubinsku i često prikrivenu isključivost većine strana uključenih u kršćanski ekumenski dijalog koja se ustobočila na svojem shvaćanju istine.

Zoran Grozdanov

*Urednik teološke biblioteke »Ecumenica«
Ex libris, Rijeka*

Odgovorit ću na suprotno pitanje. Čega nema u hrvatskom protestantizmu, a za protestantizam je bitno? Neki tumači Lutherove teologije pišu da njegova teologija križa predstavlja vrhunac odluke za reformaciju. Križ, uza svoja mnogobrojna značenja, u bitnome je i sljedeće: to je odustajanje od svojega identiteta (baptističkog, protestantskog, kršćanskog) koji nas veže za postojeće stanje i ustajale strukture i iskorak u nešto posve nepoznato i suprotno od onoga što čini naš identitet. Drugim riječima, može značiti i uranjanje u društveni i kojekakav život oko nas i pokušaj njegova mijenjanja. Nažalost, kod nas vidim tek ostajanje u starome i pokušavanje, svim silama, da se utvrdi taj naš identitet. A time, naravno, identitet postaje sve samo ne onaj Kristov.

Hrvatski kršćanski identitet sastavljen je od kojekakvih elemenata koji prečesto sa samim kršćanstvom veze nemaju. Protestantizam, naravno, zbog svoje potpune neukorijenjenosti u hrvatskoj povijesti, nema zasad nikakve šanse da postane dio tog identiteta. Također, on nije niti tolerirano, ali ni neprilično tkivo jer, eto, društveno i javno gotovo i ne postoji. Odnos hrvatskog pučanstva i javnosti prema protestantizmu (izuzimam ovdje, naravno, onu šačicu upućenih) isti je kao i prema svim vjerskim »novotarijama« koje se nalaze u njegovu tkivu. Hrvatska je, nažalost, još uvijek poprilično fobična zemlja prema svemu drugačijemu a da bi prepoznala neke sjajne tekovine protestantizma kojima bi se promijenila i kultura rada, odnos prema vlastima i društveno zalaganje.

Gene S. Whiting, B. A., M. S., M. Div.

*Referent
Teološka biblijska akademija, Krapina*

Protestantska reformacija pogodovala je razvoju prirodnih i ostalih nehumanističkih

znanosti koje su danas utkane u hrvatsko društvo. I to je dio reformacijskog poklada koji se slabo naglašava. Tu su i druge posljedice: uporaba domaćeg jezika (za razliku od latinskog) u tisku i crkvi; poticanje prevođenja Biblije s grčkog i hebrejskog jezika na narodne jezike; zastupanje slobode odnosno širokih prava za svakog pojedinca, čime su utrti koraci prema demokraciji; trgovina knjigama kao i pojava privatnih i javnih knjižnica; standardiziranje jezika i opismenjivanje; javne škole na narodnom jeziku; protestantsko teološko školovanje; međudržavna suradnja na temelju kristoloških i biblijskih polazišta. U današnjem hrvatskom protestantizmu to se sve još uvijek potiče, premda nije priznato kao osebujni protestantski poticaj ili doprinos.

Jedna je reformacijska osebujnost potisnuta, možda samo iz sadašnje svijesti protestanata: djelovanje uvjerenih protestanata kao političkih dužnosnika. Zapanjujući je broj hrvatskih banova bio protestantima: čak petorica. Silom prilika, ovaj je vid »reformacijskog poklada« tj. protestantskog učesća u najvišim političkim funkcijama, nestao u narodu.

Čini mi se da rijeci »oštrica« i »tkivo« preslabo određuju ono što se traži; možda se misli na pozitivne osebujnosti ondašnjeg i sadašnjega protestantizma u usporedbi s većinskom crkvom u Hrvatskoj. Po momu sudu, »biblijsko-teološke« osebujnosti još postoje, ali (više) nisu »nezaobilazna sastavnica hrvatskog kršćanskog identiteta«, nego umjerena pojava, ili čak neprimjetna pojava. U 16. stoljeću razlikovali su se »biblijsko-teološki« Luther od Melanchthona, za razliku od Vlačića, za razliku od Calvina, za razliku od Zwinglija. Time nisu predstavljali ujedinjenu snagu pred većinskom crkvom (ili *carem*), koja je (bila) borbena crkva s moćnim poglavarom. Zbog »biblijsko-teološki« neujedinjene snage s jedne strane i borbene snage s druge, »oštrica« i prepoznatljivost protestantizma automatski su podređene pojave, kako će i donekle morati biti ukoliko uobličavaju i provode biblijsko učenje, što je zapravo »praktičnokršćanska« osebujnost.

Jedna od »oštrica« i prepoznatljivosti, barem u nekim protestantskim krugovima, jest očitovanje i provođenje biblijske etike. Biblijska se etika, u hrvatskom društvu općenito, preslabo očituje i provodi, a sve je prisutnije nebiblijsko ćudoređe (poremećeni bračni odnosi, širenje pornografije, poslovno i političko nepoštenje, i sl.).

»Kulturalna« osebujnost protestantizma, u usporedbi s većinskom crkvom, slabo je izražena. Primjera radi, stara hrvatska protestantska književnost gotovo je nepoznata u Hrvatskoj čemu je zanimljiv pokazatelj tek nedavno pretiskivanje protestantskih djela nastalih u Urachu u 16. stoljeću. Danas pak dramske predstave i koncerti u organizaciji

protestanata ukazuju – svojom pozitivnom etikom i porukom – upravo na »kulturalnu« osebujnost protestantizma.

Mr. sc. Krešimir Šimić

Asistent

Filozofski fakultet, Osijek

Da bismo suvislo odgovorili na pitanje što je od izvornog reformacijskog poklada sačuvano i prepoznatljivo danas, moramo znati što je uopće reformacijski poklad. Odnosi li se to na teološku misao, doprinos kulturi, radnoj etici ili na sve to zajedno. Stoga mi se čini da prvo treba odgovoriti na drugo pitanje. A odgovor na to pitanje poprilično je jednostavan: reformacija nije ostavila snažnije tragove u hrvatskoj kulturi – niti u teološkoj misli niti u kulturi – iako je nedvojbeno da je reformacijska misao već zarana bila poznata i u Dubrovačkoj Republici, zatim na području na kojem su vladali Zrinski i Frankopani, a tijekom turskog nadržanja na Zapad i na području Slavonije i Baranje, gdje su osnovane brojne protestantske župe. Osim toga, poznat je i utjecaj protestantizma na razvoj glagoljice i pismenosti, ali ipak posredno, preko inozemnih tiskara (primjerice u Urachu).

Samo, pitati se o biblijsko-teološkom, praktičnokršćanskom ili kulturalnom doprinosu reformacijske baštine hrvatskom identitetu – kolikogod u neku ruku opravdano, barem što se tiče kulturoloških istraživanja – krije u sebi nešto »antireformacijski«, pa čak, usudio bih se ustvrditi, i nekršćanski. To je pitanje identiteta, odnosno pokušaj izgrađivanja društvene prepoznatljivosti, »drukčijosti« na temelju »reformacijske baštine«. Stoga mi se čini da ponajprije trebamo posvijestiti činjenicu svojevrstne dijalektike između vjere i religioznosti: Religija neprestano teži nekakvoj formi, definiranošću, određenosti, »identitetu«, dok vjera sve te stvarnosti transcendiraju, dovodi u pitanje, podrija. Doprinos reformacije upravo je u aktualiziranju te dijalektike (*semper reformanda*). Stoga, koliko ona u tome – u duhovnoj distanci prema svim »identitetima«, pa tako i svome – bude znala neprestano samu sebe nadilaziti, toliko će biti relevantna i autentična. Nije nevažno da žena koja je proročki pomazala Isusovo tijelo, prema Markovu evanđelju, nema ime (identitet), a za nju Isus kaže: »Zaista, kažem vam, gdje se god bude propovijedalo evanđelje, po svem

svijetu, navješćivat će se i ovo što ona učini – njoj na spomen.« (14,3–10).

Donosimo i jedno mišljenje o ovoj tematici u kontekstu stanja u nama susjednoj Srbiji.

Dane Vidović

Pastor

Prva baptistička crkva, Beograd

Zavisi kako definišemo protestantizam; da li mislimo na protestanizam u užem smislu (nazovimo ga uslovno »klasični protestanizam« iz 16. veka), ili na sveopšti protestanizam u koji spada cela lepeza evanđeoskih i harizmatičkih pokreta i crkava (nazovimo ih uslovno »evanđeoski pokret«).

Izvorni protestantski principi na kojima je insistirao klasični protestantizam (*sola Scriptura*, *sola gratia* i *sola fide*), i kasnija nadgradnja (u vidu krštenja vernika, sveopšta misija i evangelizacija, okupljena crkva, odvajanje crkve i države, itd.) na čemu je insistiralo evanđeosko hrišćanstvo, u potonjim vekovima dobili su i nekoliko upornih neprijatelja (u vidu liberalizma, fundamentalizma, ekstremnog harizmatizma i nacionalizma) s kojima se i prvi i drugi još uvek bore. Iako ni jedni ni drugi nisu bili imuni ni na koga od ovih neprijatelja, ipak je od liberalizma najviše postradao klasični protestanizam, od fundamentalizma evangelikalizam, a od ekstremnog harizmatizma i nacionalizma i jedni i drugi.

Dakle, smatram da su i izvorna protestantska načela, kao i posebna evanđeoska načela, preživela i opstala u protestantizmu do danas. Međutim, i kod klasičnog i kod evanđeoskog protestantizma sva ova načela su danas prilično oslabljena.

Što se tiče stava tzv. tradicionalnog hrišćanstva (pravoslavlja i katolicizma) prema izvornim protestantskim načelima (u srbijanskom kontekstu), i obrnuto, uticaja ovih načela na tradicionalno hrišćanstvo, mislim da se stvari tu nisu značajno promenile ni u pozitivnom, ni u negativnom pravcu. Ako pretpostavimo da u Srbiji katolicizam nema značajnijeg uticaja (što treba uzeti s rezervom), ostaje da se ocene odnosi između pravoslavlja i protestantizma. Pošto se srpsko pravoslavlje zasniva na nacionalnom i

teritorijalnom principu, ono se opredelilo za »zbližavanje« sa onim protestantima kod kojih su ovi principi više izraženi, a to je nesumnjivo klasični protestantizam. Srpsko pravoslavlje, nezvanično, još uvek vodi borbu protiv evanđeoskog protestantizma. Ta borba je proživela svoje mnogobrojne faze, od otvorenog progona (naročito nazarena), preko medijske hajke, do pravne i zakonske diskriminacije u najnovije vreme.

Ipak, u akademskim i intelektualnim pravoslavnim krugovima primetno je uvažavanje evanđeoske teologije i ozbiljne teološke literature. Iako prave i institucionalne saradnje nema, na ličnom i privatnom nivou postoje dobri međusobni kontakti i uvažavanje.

Dr. sc. Dragutin Matak

Dekan

Adventistički teološki fakultet, Maruševac

Okrenutost prema Bibliji kao jedinom izvoru i mjerilu duhovnog iskustva ostaje među hrvatskim protestantima jamstvom Kristove i apostolske vjerske baštine. Od sustavnog proučavanja Riječi Božje u mjesnim crkvama do studija Biblije u visokoškolskim teološkim ustanovama u Hrvatskoj se njeguje ovaj osjećaj za Božjom objavom. Pored toga, u proteklih nekoliko godina svjedoci smo brojnih prevodilačkih ostvarenja, kao i izdavanja pretiska Konzulova i Dalmatinova Novog testamenta iz 1562./3. Osim svojih projekata u vezi s Biblijom, protestante raduje što se uspješno ostvaruje suradnja s bibličarima u Katoličkoj i Pravoslavnoj crkvi.

Nije zahvalno govoriti o hrvatskom kršćanskom identitetu, jer kršćanski identitet ne zavisi od nacionalnog obilježja. Čini mi se da smo preglasni govoreći o *hrvatskoj* duhovnosti, o *hrvatskoj* vjerskoj i kulturnoj baštini, o potrebama *hrvatskog* naroda koje su više socijalne i gospodarske naravi nego oblikovane prema evanđeoskom načelu: »Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati.«

Ako je naglasak na nebeski umjesto na hrvatski identitet valjan, onda reformacijski doprinos kršćanstvu u Hrvatskoj treba tražiti izvan »većinskih crkvenih tijela«. Kada nastojimo biti vidjelo u tami i smisao u besmislu, onda se taj utjecaj ne ostvaruje polugama većinskih institucija i njihovih mehanizama, ili kako kaže E. G. White: »*Svijetu su potrebni*

ljudi koji se daju ni kupiti ni prodati – ljudi koji su u dubini svoje duše pošten i častni, ljudi koji se ne boje nazvati grijeh njegovim pravim imenom, ljudi čija je savjest vjerna dužnosti kao magnetska igla polu, ljudi koji će stajati na strani pravednosti makar se i nebo srušilo.«

Živimo svoje praktično kršćanstvo prvenstveno u odnosu na duhovne potrebe svakoga čovjeka, pa reformacijska oštrica neće otupjeti jer će se Kraljevstvo Božje ostvarivati u nama.

Dr. sc. Jasmin Milić

Superintendent

Protestantska reformirana Kršćanska crkva u Republici Hrvatskoj

Moje je osobno mišljenje da današnji hrvatski protestantizam gubi svoj izvorni identitet. Malo se ističu neke bitne protestantske značajke. Umjesto toga pokušavaju se relativizirati neke specifičnosti protestantizma na uštrb ekumenskog otvaranja prema drugima, posebice prema Rimokatoličkoj crkvi.

Izvorna reformacijska »oštrica« trebala bi biti nezaobilazna sastavnica hrvatskog kršćanskog identiteta jer je protestantizam prisutan u hrvatskom društvu od samoga vremena reformacije (tordinačka je župa npr. povijesni svjedok toga), no očito jest da je većinska crkva uspjela postaviti protestantsko djelovanje u nekakve njima prihvatljive okvire, odnosno u svome djelovanju ona traži lojalne partnere. Tomu smo i mi sami protestanti krivi, jer si međusobno stvaramo više problema nego što ih izvana imamo, a većinskom crkvenom tijelu to ide u prilog.

Dr. sc. Stanko Jambrek

Glavni urednik *Evanđeoskog teološkog časopisa »Kairos«*

Evanđeoska pentekostna crkva u Hrvatskoj

Današnji je hrvatski protestantizam, čini mi se zbog malog broja vjernika, duhovno, teološki i kulturalno neznatan i gotovo neprepoznatljiv. Reformacijska se baština, i pozitivna i negativna, u njemu tek neznatno prepoznaje. Reformacijska načela *samo Pismo, samo vjera i samo milost* često se ističu u propovijedima i pisanim djelima, ponekad tek deklarativno, a uvelike nedostaje njihova iscrpna i dosljedna primjena koja oblikuje život kršćanina. Riječ Božja danas se, kao i za reformacije, propovijeda, tumači i naviješta. Za reformatore vrlo značajno prevođenje, tiskanje i distribuiranje Biblije te tiskanje i distribuiranje poučnih djela i rasprava, danas je više primijenjena baština crkava reformacijske baštine negoli protestantskih crkava u Hrvatskoj.

I danas kao i onda primjećuje se usitnjenost teoloških promišljanja i podjela koje su zbog toga nastale. Sačuvan je i prepoznatljiv melanchthonski humanizam i kompromiserski ekumenizam koji obesnažuje navještaj Riječi Božje i liturgijski ukalupljuje živo štovanje Boga. Od Vlačičeve baštine najviše je očuvana njegova filozofska misao te kritika papinstva i Rimokatoličke crkve, a uvelike je zaboravljena i zapostavljena njegova bespoštedna borba za Istinu, tj. za čitanje, proučavanje i svakodnevnu primjenu Riječi Božje u sili Duha Svetoga.

Tekovine reformacije u hrvatskim povijesnim zemljama nezaobilazne su sastavnice duhovnog i kulturalnog identiteta hrvatskoga naroda i naroda koji danas žive u Hrvatskoj. Dugo se vremena u hrvatskom društvu o reformaciji nije govorilo ni pisalo, jer to nije bio interes ni društva ni većinske Katoličke crkve, a vjernici protestantskih crkava i crkava reformacijske baštine, unatoč dobroj volji i pokojem izvrsnom pisanom djelu, nisu imali ni dovoljno duhovne snage ni akademskoga znanja da tekovine reformacije ugrade u »hrvatski kršćanski identitet«. Nakon Drugoga vatikanskog koncila, koji smatram djelomičnom i četiri stoljeća zakašnjelom reformacijom, stanje se mijenja te i Katolička crkva u Hrvatskoj potiče čitanje, proučavanje i primjenjivanje Biblije, a katoličke izdavačke kuće objavljuju knjige, članke i pjesme iz riznice svjetske reformacijske baštine. Zatim svoj doprinos reformacijsko-kulturalnim temama daje niz istaknutih hrvatskih intelektualaca (primjeric Alojz Jembrih, Josip Bratulić, Zvonimir Bartolić, Stanislav Marijanović, Ivan Kordić), koji većinom pripadaju Katoličkoj crkvi. Tek u posljednjih desetak godina pojavljuju se povjesničari i teolozi u protestantskim crkvama i crkvama reformacijske baštine koji svojim djelima nastoje osvijetliti izvorne reformacijske tekovine s duhovne, teološke, povijesne i kulturalne perspektive.

Nažalost, još uvijek nije sastavljen ni iscrpni popis djela koja su napisali hrvatski protestanti i humanisti naklonjeni reformaciji, kao ni djela inozemnih autora namijenjena protestantskim kršćanima u hrvatskim povijesnim zemljama. Više stotina tih

manjih i većih reformacijskih djela, većinom iz 16. a djelomice iz 17. stoljeća, napisanih i tiskanih na hrvatskom (glagoljicom, latinicom i ćirilicom), latinskom, njemačkom, mađarskom, slovenskom i talijanskom jeziku još uvijek strpljivo čeka da ih se izvuče iz ropotarnice povijesti i ugradi u hrvatski povijesni i kršćanski identitet.

Melanie Ivančević

Pastorica

Evangelika crkvena općina, Rijeka

Što Hrvatska baštini od reformacije? U prvom redu Evangeliku (luteransku) i Reformiranu crkvu, čiji povijesni kontinuitet, s više ili manje uspjeha, datira još od reformacije. Evangelika crkvene zajednice, kao i druge crkve koje se ponose svojom tradicijom, postepeno gube na snazi i relevantnosti u sve više sekulariziranoj Hrvatskoj. Često ćete čuti kako se predstavnici istih pozivaju na slavu prošlost. Možda i zato jer je upravo to ono što je ostalo od izvornog protestantizma – crkvene zgrade kao spomenici, imena velikih reformatora, poput Matije Vlačića Ilirika i Stipana Konzula Istranina, te povijesni zapisi. Budući da se takva slavna vremena nisu nikada ponovila, niti je bilo boljih koja bi zasjenila same početke reformacije u Hrvatskoj, za evangelike je, čini se, najlogičnijim pozivati se na luteransku tradiciju.

Zašto je »izvorna reformacijska oštrica« otupljena? Zbog čega su evangelici, općenito gledano, u najboljem slučaju nepoznanica u hrvatskom društvu? I zbog čega se reformacija nije dublje ukorijenila i donijela više roda na hrvatskom tlu? Dio odgovora leži u društvenim prilikama za same reformacije – tadašnja Hrvatska nije, naime, imala značajnu urbanizaciju, pojavu srednje klase niti pojavu opismenjavanja masa, a upravo je takvo društvo bila okosnica rastu protestantizma u Švicarskoj, dijelovima Njemačke i Engleskoj. Premda ti faktori nisu bili odlučujući za širenje protestantizma u npr. Poljskoj i Mađarskoj, ali budući da niti jedna niti druga nisu imale tzv. solidnu društvenu bazu, protestantizam je u njih ubrzo podlebao pritiscima protureformacije. Također je bitno spomenuti da je Evangelika crkva, kao i Reformirana, oduvijek kod nas bila vezana uz određene etničke grupe (Nijemci, Slovaci, Česi) od kojih se ni dan-danas nije otrgla. Kako su političke prilike i tijekovi dvadesetoga stoljeća postepeno homogenizirali

stanovništvo, bilo marginaliziranjem manjina ili prisiljavanjem istih da se asimiliraju u društvo, sama je društvena podloga konfesionalnih crkava, pa tako i Evangelika u Hrvatskoj, znatno oslabila. S druge strane – iako joj je, uslijed svih teških prilika, budućnost neizvjesna – pomalo je i čudo da je Evangelika luteranska crkva u Hrvatskoj opstala i do danas.

Dr. sc. Peter Kuzmič

Rektor

Evandeoski teološki fakultet, Osijek

Ne treba zanemariti demokratske i etičke vrednote. Proučavatelji dvadesetog stoljeća ukazuju na povijesno-političku činjenicu da komunizam nije uspio ni u jednoj »protestantskoj« zemlji, jer je tamo reformacija zasadila snažna stabla demokracije, slobode, pluralizma, poštovanja ljudskih prava, pa i materijalnog prosperiteta. Vjerujem da bi i Hrvatska danas bila mnogo naprednija i europskija da imamo više pravog religijskog pluralizma te da su protestanti sa svojim progresivnim, političkim, socijalno-ekonomskim, obrazovnim i drugim idejama imali veću šansu u našoj povijesti. O još uvijek potrebnoj nam individualnoj odgovornosti i protestantskoj radnoj etici da i ne govorimo.

Nadalje, hrvatska reformacijska znanstvena i književna baština, prije svega ona velikog sina istarske Labinštine Matije Vlačića Ilirika, po mnogima »oca suvremene hermeneutike«, kao i hrvatska protestantska književnost 16. stoljeća vezana uz čuvanu protestantsku tiskaru u Urachu pokraj Tübingena – a koja je u život provela ideju propovijedanja i širenja Božje riječi na narodnome jeziku – ostavila je trajan kulturološki i vjerski pečat.

Dovoljno o tome govori detalj da je prije nekoliko godina na sprovođenju jednog uvaženog hrvatskog protestantskog uglednika, inače promicatelja dijaloga među vjerama i religijama, jedan crkveni visokodostojanstvenik spomenuo: »Nije lako biti protestant u Hrvatskoj!« – komentirajući time medijski nedovoljno i nedostojno praćenje ovog događaja. Naša nacionalna duhovna primitivnost krivi npr. Luthera za podjelu kršćanstva, premda on nije htio podjelu nego obnovu, i počesto ga uskorgrudno-sektaški ignorira. No Lutherovu osnovnu poruku osobnog obraćenja Bogu i obnove Crkve uvijek iznova treba aktualizirati, prihvatiti i poučavati. Ona ne samo da nas može povesti putem Evandela do izvora kršćanske vjere,

nego, ako je to još uvijek moguće, i do Europe.

Rev. Endre Langh

Biskup

Reformirana kršćanska kalvinska crkva u Hrvatskoj

Na ovo je pitanje teško odgovoriti. Prije svega što pokriva, tj. što podrazumijevamo pod nazivom »protestant«. Ako uzmemo »Trilogiju« dr. Kolarića, onda praktično sve što nije rimokatoličko ili pravoslavno. Podrijetlo ovoga naziva dolazi iz 1529. godine, kada su predstavnici luterana i kalvinista otišli kod vojvode od Speyera da »protestiraju«. Naime, on je bio dao određenu slobodu vjere 1526., ali pod određenim pritiskom istu je opozvao tri godine kasnije. Oni su stoga otišli »protestirati«. Samo što u to vrijeme riječ (latinska) »protestare« nije značilo prosvjedovanje, negodovanje ili bunt protiv nečega, već »svjedočiti o nečemu, ili uz nekoga«. Oni su ponijeli svoja vjeroispovijedanja kojima su pokušali dokazati da nisu anabaptistički »buntovnici«, nego im je cilj obnoviti postojeću Crkvu.

U današnjem tzv. »protestantizmu« malo ima traga izvornog pokreta Reformacije 16. stoljeća. Ponavljamo iste »parole« – sola gratia, sola Scriptura, sola fide – ili »soli Deo gloria«, dajemo veću važnost našem tumačenju Božje objave, veću slavu našoj zajednici, više slijedimo što mislimo o Kristu, nego uskrsnulo, živoga Gospodina.

Nije izuzetak ni Reformirana kršćanska kalvinska Crkva. Samo jednu stvar da kažem: Calvin se žestoko zalagao da se Večera Gospodnja (Euharistija) slavi svake nedjelje. Katolička Crkva je već 1546. g. pod Papom Pavlom III na Tridentskom saboru donijela odluku da se ima slaviti svake nedjelje, a u velikim gradovima svakoga dana. A u većini, skoro svim, reformiranim crkvama slavi se 4+2 puta, odnosno »dijeli se«.

Ako pogledamo da u Lijepoj našoj ima skoro 100 »protestantskih« zajednica, često vrlo zvučnih naziva, koje se zajednice dijele poput amebe, i većina smatra da je ona jedina prava crkva – a svaki malo promućurniji propovjednik vlada se kao da je nepogrešivi papa. Onda je bolje imati jednoga Papu ...

Nakana reformatora nije bila »mesarenje« Kristova otajstvena tijela, Crkve. Ima mnogo istine u riječima pokojnoga pape Ivana XXIII: za raskol 16. stoljeća krive su obje strane, jer nisu bile spremne slušati jedna drugu.

Mislim da je izvorna reformacijska »oštrica« sastavni dio hrvatskoga kršćanskog identiteta, ali toliko utkana da ju je teško izdvojiti i točno odrediti. Povjesničari na to i ukazuju. Ali ako se misli na prosječnoga Hrvata, on ne poznaje zapravo ni svoju vjeru, pa još manje tuđu – za nj je to sve sekta i krivovjerje, i u tom smislu možda je i mnogi smatraju »rak-ranom na hrvatskome tijelu« kako je netko i kazao (teško je rastaviti crkveno i kršćansko, jer to je za većinu sinonim). Ali ozbiljni Hrvati katolici ekumenski su otvoreni. No, treba imati na umu, da kada neki ugledni »protestant« piše o povijesnim crkvama kao »petrificiranim, ispolitiziranim, mrtvima« onda moramo razumjeti i kada mnogi slično gledaju na većinu tzv. »protestantskih crkava«, kao na »neprilično tkivo, koje se samo tolerira«.

[Treba nam nova reformacija u kojoj djeluje centripetalna sila Duha Svetoga. Ovaj duh sveti koji djeluje centrifugalnom silom sigurno nije Sin poslao Oca.]

Kulturna događanja

U2 - Duhovno putovanje

Od subote 25. srpnja bilo je moguće na svim kioscima Tiska kupiti knjigu Stevea Stockmana, *U2: duhovno putovanje* (u izdanju Bono Recordsa iz Rijeke), objavljenu povodom dolaska ovoga najvećeg rock benda na svijetu u Zagreb, 9. i 10. kolovoza 2009.

Ono što ovu knjigu izdvaja od svih ostalih napisanih na temu života i djelovanja skupine U2 jest njezino usredotočenje na kršćansku pozadinu lirike i djelovanja benda. Bend, oformljen 1976. godine, sastavljen je od članova koji su iz mješovitih katoličko-protestantskih zajednica. U svojoj mladosti bili su gorljivi članovi karizmatske zajednice *Shalom* u Dublinu što će trajno obilježiti njihovo djelovanje. Taj se utjecaj može prije svega vidjeti u nekim njihovim najvećim hitovima »I Still Haven't Found What I'm Looking For«, »I Will Follow«, itd.

Članovi benda U2, a posebno njihov frontmen Bono, poznati su i po svome humanitarnom radu s organizacijama poput *Amnesty International*, *DATA*, *Live Aid* i mnoge druge.

Prva on-line trgovina
suвременe kršćanske glazbe

Izbor iz recentne hrvatske protestantike

RICHARD J. FOSTER. Duhovne discipline – Put prema duhovnom sazrijevanju. S pitanjima za proučavanje. Zagreb, STEPpress, 2009., str. 388. Prevela s engleskog i uredila Bruna Fili-Terešak. Najznamenitije djelo glasovitoga američkoga duhovnog pisca Richarda Fostera, koje kritičari jednodušno nazivaju kršćanskim klasikom i obveznim štivom za svakoga kršćanina koji želi unaprijediti svoj duhovni život. »Prokletstvo je našega doba površnost« tvrdi autor. Zbog takvoga utjecaja na kulturu kršćanska se duhovnost postupno sve više svodi na izvanjske značajke i nedostatan sezanje za autentičnim duhovnim životom. Svi oni kojima su dojadili površno kršćanstvo, površna iskustva i plitke pouke, koji su u duši oćutili nagovještaj nečega većeg od svega što su dosad spoznali o Bogu, ova je knjiga dragocjen izvor spoznaje. Svima onima koji žele iskusiti dublji duhovni život, pouzdan je vodič prema bliskom zajedništvu s Bogom. (www.stepress.hr)

HENKEL, Reinhard / ŠAKAJA, Laura. A sanctuary in post-conflict space: the Baptist Church as a »middle option« in Banovina, Croatia. Geografska Annaler: Series B, Human Geography 91(1), 2009., str. 39–56. R. Henkel i L. Šakaja, s Geografskog odsjeka Sveučilišta u Heidelbergu i Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, objavili su proteklih godina već nekoliko radova s područja socijalne geografije koji na specifičan način tretiraju razvoj baptističkih crkava u Banovini. Razvoj baptizma u Banovini u ovom se, kao i u prijašnjim radovima sagledava kao transnacionalna religijska opcija na području etničkog konflikta i u jednoj etnički mješovitoj sredini gdje ni Katolička ni Pravoslavna crkva nisu bile prihvatljivim opcijama, posebice u razdoblju nakon 1995. Hrvatska verzija rada objavljena je prije dvije godine pod naslovom **Niša u konfliktnome prostoru: razvoj Baptističke crkve na području Petrinje, Gline, Siska i Dvora** (*Migracijske i etničke teme* 23/2007/, 1-2, str. 85-110).

Westminstersko vjeroispovijedanje / Veliki katekizam / Mali katekizam. Osijek, Kršćanski centar »Dobroga pastira«, i, Tordinci, Reformirani teološki institut »Mihael Starin«, 2008. 153 str. Prevela s engleskog Danijela Vidaković. Urednik Jasmin Milić.

Ovim izdanjem nakladnik je zaokružio niz prijevoda važnijih vjeroispovijedanja reformirane kalvinске tradicije koji su u Hrvatskoj objavljeni posljednjih godina. *Westminstersko vjeroispovijedanje*, uz *westminsterski Veliki katekizam* i *Mali katekizam*, pripadaju tradicionalnim reformiranim vjeroispovijedanjima nastalim u 17. stoljeću i sačinjavaju tzv. *Westminsterski standard*. *Westminstersko vjeroispovijedanje* od 32 članka usvojeno je 1647. (Škotska) i 1648. (Engleska). Ono naglašava kalvinistička stajališta po pitanju izbora, predodređenja, sigurnosti spasenja i sl. - *Veliki katekizam* usvojen je 1648. u Škotskoj i Engleskoj i namijenjen je poučavanju s propovjedaonice. Iste je godine usvojen i *Mali katekizam*, namijenjen djeci i onima sa »slabijim sposobnostima«.

GENE S. WHITING. Zrinski, Međimurje i reformacija. Prilozi poznavanju povezanosti Zrinskih, Međimurja i reformacije u drugoj polovici 16. stoljeća. Zagreb, Bogoslovni institut, 2008., str. 304 str., ilustr. Knjiga je znanstveno-popularni rad, ne toliko sinteza nego više mozaik koji nastoji prikazati reformacijske silnice na području Međimurja, naročito povezane s obitelji Zrinski koji su prijanjali uz reformaciju. Autor se koristi brojnom respektabilnom literaturom i rjeđe poznatom relevantnom građom koju je dao prevesti i objaviti s njemačkoga, mađarskoga i latinskog jezika. S obzirom na rijetkost publiciranih vrela koji se tiču najranijih reformacijskih gibanja na hrvatskom tlu, ovi su prevedeni prilozi svakako najvrjedniji dio knjige.

VAL EVANĐELJA PARTNER TRANS WORLD RADIJA		
Travnik 16, 40000 Čakovec, tel./fax: 040/363-390, tel.: 363-656 e-mail: radio.val@post.t-com.hr , web: www.twr-hrvatska.org SMS: 095 84 88 705 (radio emisije na internetu)		
UKV 105,5 MHz (FM) Hrvatski radio „Bljesak“ Okučani pon. 14:00-14:15 „Riječ za danas“ ut. 14:00-14:15 „Sola Scriptura“ sri. 14:00-14:15 „Radosna vijest“ ili sri. 14:00-14:15 „Dolina blagoslova“ čet. 14:00-14:15 „Susret s Isusom“ pet. 08:45-09:00 „Pozdrav mira“ pet. 14:00-14:15 „Sola Gratia“ sub. 08:45-09:00 „Propovijedaj Riječ“ sub. 14:00-14:30 „Dodir“ ned. 08:45-09:00 „Smisao života“ ili ned. 08:45-09:00 „Radosna vijest“	SREDNJI VAL 1395 KHz (AM) Hrvatski jezik pon. 21:00-21:15 pon. 21:15-21:30 ut. 21:15-21:30 sri. 21:15-21:30 čet. 21:15-21:30 pet. 21:15-21:30 sub. 21:00-21:30 ned. 21:15-21:30 Slovenski jezik ned. 21:00-21:15 „Beseda za danas“	SREDNJI VAL 1395 KHz (AM) Program „Kroz Sveto pismo“ pon. 21:30-22:00 ut. 21:30-22:00 sri. 21:30-22:00 čet. 21:30-22:00 pet. 21:30-22:00
Raspored od 29.03. 2009.		
Žiro račun: 2360000-1101473413, devizni račun: IBAN: HR6923600001101473413 Swift: ZABA HR 2X		

Nisu više među nama

Jer ako vjerujemo da Isus umrije i uskrsnu, onda će Bog i one koji usnuše u Isusu dovesti zajedno s njime. 1 Sol 4,14

Stevan Vezmar

(Begovac, 29. 7. 1928. – Ogulin, 24. 8. 2009.)

U ogulinskoj je bolnici, u svojoj 82. godini, preminuo Stevan Vezmar, dugogodišnji član Baptističke crkve u Blatima pored Plaškog, u Lici. Rođen je u Begovcu, u obitelji Ilije Vezmara i Draginje rođ. Jurković. Njegov otac Ilija bio je jedan od pionira baptizma u Lici, a djelovao je i kao biblijski kolporter. Stevan je djetinjstvo proživio u Begovcu, a osnovnu je školu završio u Blatima. Godine 1945. doživljava obraćenje, a svoju vjeru potvrđuje krštenjem 15. 10. 1945. u Ražuljama na rijeci Dretulji kod Plaškog. Krstio ga je Đuro Vezmar, još jedan od pionira ličkog baptizma i utemeljitelj baptističkih crkava u Lici nakon 1. svjetskog rata, inače njegov daljnji rođak.

28. 2. 1948. Stevan se u Ličkoj Jesenici vjenčao s Milevom Katić. U braku im se rodilo sedmero djece, danas su živi Marica, Draga, Ilija, Mira i Milan. Do 1995. Stevan je živio u Blatima, a do umirovljenja radio je kao skladištar u tvornici celuloze i papira u Plaškom. Od 1995. do 1999. živi u izbjeglištvu u Beogradu, a potom se trajno vraća u Blata.

Premda nije obnašao vodeće službe u crkvi, mnogo se žrtvovao za djelo Božje. U njegovoj su se kući u Blatima održavala bogoslužjenja od 1963. do 1976., dok nije otvorena nova zgrada Baptističke crkve u Blatima. Prema riječima njegovih najbližih, »deda je uz svoga Gospoda i Spasitelja Isusa Krista imao još tri velike ljubavi: prirodu, pčele i pjesmu. Zvuci njegove harmonike s kojom je slavio svoga Tvorca odjekivat će u našim srcima do onoga dana kada se budemo sreli s njim u vječnosti«.

Sahranjen je u Blatima 25. 8. 2009. Pogrebnu službu vodili su Dražen Ogrizović, Stevo Vuletić i Ladislav Ružička. (dh/rk)

Otkupljen od žalosti, boli i smrti

Plašćanski pastor Dražen Ogrizović o Stevanu Vezmaru

Prošlo je točno mjesec dana od kako sam u kasno poslijepodne sjedio u ogulinskoj bolnici i razgovarao sa Stevanom Vezmarom. Bio je to razgovor drugačiji od svih do tada, ali tek sam sutradan počeo razumijevati detalje i posebnost tog susreta. Dok smo se rukovali, pitao sam ga odmah kako je. »Pa, svaki danom sve bliže...« – odgovorio mi je. Započeli smo razgovor koji je od samoga početka bio usmjeren na nas, a ne na njega i bolest, kako to obično biva. Bili smo zabrinuti za njegovo zdravlje, a on nam je umjesto odgovora otpjevao pjesmu o tome da je Isus liječnik, a onda još i drugu duhovnu pjesmu. Bolnica je uvijek umorno i gotovo tužno mjesto, ali tada to nije bila, izmamili smo osmijeh na lice i naj(s)umnornijoj medicinskoj sestri. Kad je vrijeme posjeta prošlo, brat Stevo sa svakim se ponaosob pozdravio, a meni se stisak njegove ruke činio čvršćim nego prije. »Neka je Gospod s vama«, ponavljao je svakome od nas dok smo odlazili. Na povratku sam razmišljao koliko nas je ohrabrio, razveselio i otjerao od nas svaku brigu o njegovu zdravlju. Otišao sam bez ikakve sumnje u to da ćemo u nedjelju ponovno biti zajedno u crkvi.

Ujutro su javili da je brat Stevo umro. Umro? A onda se poput filma počeo ponovno vrtjeti jučerašnji susret. Ono što nitko od nas nije vidio, to je njegova duša znala i radovala se. Da, tako izgleda čovjek koji je »trku života istrčao, vijenac sačuvao.« Stojeći već na pragu vječnosti, neposredno prije nego ugleda lice svog Otkupitelja, radovao se. Bio je to osmijeh djeteta koje u daljini vidi svoga roditelja i raširenih ruku polijeće mu u susret..

Svima koji smo ga poznavali bila je prednost učiti od njega, s njim razgovarati, pjevati, moliti, prije nego je potekao »med Obećane zemlje« i nova priča koja se nastavlja zauvijek. Priča o Isusu koji nas je otkupio od žalosti, bolesti i smrti i u kojoj smo primili »vijenac pravednosti« od Gospodina, pravednog Sudca.

Stjepan Horvat

(Pušćine, 16. 7. 1923. – Pušćine, 16. 9. 2009.)

U Pušćinama je u svojoj 87. godini preminuo Stjepan Horvat. Obratio se kao dvadesttogodišnji mladić, a kršten je 1947. na Dravi kod Pušćina. Bio je članom Baptističke crkve u Pušćinama od svoga obraćenja.

Vjenčao se s Nevenkom Sečen iz Severina n/K i s njom je u braku imao četvero djece: sinove Bratka, Danijela i

Ivicu te kćerku Mirjanu. Bio je zaposlen u Varaždinu kao viši ekonomist i voditelj skladišta za popravak željezničkih vozila.

U pušćinskoj baptističkoj crkvi ostavio je neizbrisiv trag. Godine 1954. kupuje harmonijum i predvodi slavljenje u crkvi, a također uči djecu svirati kršćanske pjesme i pripremati ih za nastupe po crkvama. »Sjećam se dobro kako me je, kad sam bio još dječčić, učio svirati mandolinu i zajedno smo nastupili u crkvi u Držimurcu. On je svirao harmoniku, a ja mandolinu. To je bio moj prvi nastup« – prisjeća se tih davnih dana njegov sin Bratoljub.

Stjepan se potom uključuje u službu propovijedanja i ohrabrivanja ljudi na vjeru u Krista. Pun života do zadnjega je dana svjedočio i bio aktivan u mjesnoj crkvi prema svojim mogućnostima. Svoj je dom rado otvarao svima koji su posjećivali zajednicu.

U razdoblju od 1970. – 1980. obavljao je službu pastora i voditelja crkve u Pušćinama, a istodobno je bio tajnikom Okružnog odbora baptističkih crkava u Međimurju.

Bio je također posebno angažiran na distribuiranju kršćanske literature. Kada je posljednji puta odlazio u bolnicu, rekao je. »Na mojem stolu ima još četiri komada »Dobrog sjemena« i Novih zavjeta pa molim da to podijelite ako se ja ne vratim.«

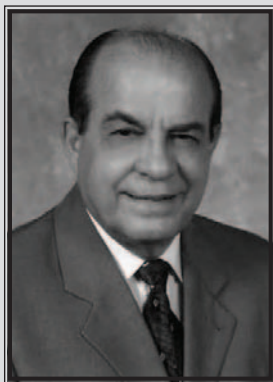
Njegov je odlazak doista bio put u vječnu radost, a sebi je često znao ponavljati: »Ja znam dobro da moj Izbavitelj živi, i posljednji će On nad zemljom ustati. A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti tad vidjeti Boga...« (bh/rk)

Preminuo biblijski prevoditelj dr. sc. Branko Đaković

U Zagrebu je 9. 9. 2009. preminuo u 88. godini dr. sc. Branko Đaković, dugogodišnji voditelj *Kristove crkve braće* u Gajevoj 9a u Zagrebu. Rođen je 27. 2. 1921., a godine 1965. stekao je u Zagrebu doktorat iz agronomije. Bio je jedna je od vodećih ličnosti Kristove crkve braće u prošleme stoljeću, kao i dugogodišnji urednik »Bratskog vjesnika« – njihove izdavačke kuće i glasila pod istoimenim imenom. Osim radova iz struke, objavljivao je različita djela,

mahom brojne prijevode teološkoga i pastoralnog karaktera koji su uglavnom distribuirani među domaćim protestantskim crkvama. Među značajnijim je naslovima i njegov »Biblijski rječnik« (1973.), prvo djelo takve vrste u ondašnjemu jugoslavenskom protestantizmu. Biblijskim prevodenjem započinje se baviti još u 1960-ima; godine 1969. prevodi s engleskog »Prošireni Novi zavjet«, a od 1989. do 2000. objavljuje najprije svoj prijevod Evanđelja po Ivanu te potom prijevod Novoga zavjeta koji je izašao u 3 izdanja, a konačno i prijevod cjelokupnoga Svetoga pisma. Premda su njegovi prijevodi bili neizravno vezani uz izvornike i temeljili se većinom na nekim njemačkim, engleskim i francuskim predlošcima, bili su dobro prihvaćani u određenim sredinama te su ostavili specifičan trag u hrvatskome biblijskom prevodilaštvu. (rk)

Premинуo **Nilson Fanini**, bivši predsjednik Svjetskoga saveza baptista

Nilson do Amaral Fanini, bivši predsjednik Svjetskoga saveza baptista (Baptist World Alliance) u mandatu od 1995. - 2000., preminuo je 19. rujna u Dallasu, Texas (USA), u dobi od 77 godina. Tijekom svoga mandata N. Fanini je 19. - 23. 5. 1996. posjetio i Hrvatsku, obišavši naše crkve u Zagrebu, Karlovcu i Čakovcu te se susreo i s državnim organima.

Fanini je bio drugi latinoamerički baptist izabran za predsjednika BWA, a prije toga služio je četrnaest godina kao predsjednik Brazilskoga baptističkog saveza. Osnivač je Baptističkoga teološkog seminara u Niteróiu u Brazilu 1984. godine.

U Brazilu je služio kao evangelizator i pastor u nekoliko crkava. Osnivač je jedne od najvećih južnoameričkih crkava - Baptističke crkve koja je smještena u predgrađu Rio de Janeira, Niteróiu. Kao evangelizator služio je na radiju i televiziji te vodio brojne masovne evangelizacijske skupove u preko 80 zemalja svijeta. Za vrijeme svoga mandata u BWA upravo je evangelizaciju nastojao postaviti u središte crkvenog interesa.

Rođen je 18. 3. 1932. u Curitibi u Brazilu, diplomirao je pravo u Rio de Janeiru i teologiju na Southwestern Baptist Theological Seminary u Fort Worthu, Texas te na nekim drugim učilištima. Bio je oženjen suprugom Helgom s kojom je imao troje djece.

David Coffey, predsjednik BWA, i Neville Callan, glavni tajnik BWA, izrazili su žaljenje zbog Faninijeva odlaska i odali mu priznanje za njegov doprinos svjetskoj baptističkoj obitelji. (BWA/IBA/GC)

Duhovna misao

Prava pobožnost

Piše p. Toma Magda

Nekako se uvrijedilo u narodu da se pobožnost mjeri odlascima u crkvu, na hodočašća, postovima, molitvama i drugim sadržajima koji se usko vezuju uza crkvu. Takvo shvaćanje više je izraz vjerskog folk-lora i tek povremeno ima veze s vjerom. Iako, naravno, duhovnim ljudima neće manjkati duhovnih disciplina poput posta, molitve, čitanja Biblije, davanja milostinje i slično, to nije ni početak ni sav sadržaj vjere.

Vjera se - kaže Biblija - po djelima poznaje, ali ne po onim takozvanim duhovnim, nego naprotiv, po onima sasvim svakodnevnima i prizemnim. Tako apostol Petar u svojoj Drugoj poslanici piše vjernicima:

Uložite svu svoju revnost da sa svojom vjerom spojite - poštenje, s poštenjem znanje, sa znanjem uzdržljivost, s uzdržljivošću postojanost, s postojanošću pobožnost, s pobožnošću bratsku ljubav, s bratkom ljubavlju ljubav uopće. Ako naime posjedujete ove kreposti te

ako napredujete u njima, one ne dopuštaju da ostanete ni besposleni ni besplodni u prvoj spoznaji našega Gospodina Isusa Krista. Komu ove kreposti nedostaju, on je slijep, kratkovidan, zaboravio je da je očišćen od svojih prošlih grijeha. (1,3-9).

Zanimljivo je kako apostol vjeru najprije veže uz poštenje i znanje. Iako inzistiramo na odvojenosti crkve i države, to ne znači da je vjera stvar koja čami u nekomu privatnom kutku. Naprotiv, ona postaje vidljiva u društvu kroz vjernikovo aktivno zauzimanje za poštenje i za pravdu. Iako smo godinama učili da je vjera iracionalna ideologija koja se suprotstavlja znanosti, prava se vjera nikad ne boji znanja i pitanja koja joj postavljaju znanost ili sâm život. Bog je mudrost. Pravi vjernik teži i u tome biti sličan svomu Stvoritelju. Zatim, vjera se vidi u samokontroli i ustrajnosti. Drugim riječima, bahatost, nasilje u bilo kojemu obliku te vlastoljublje i nestrpljivost, zalijetanje i instant-rješenja nisu obilježja pobožnoga čovjeka. Pravi vjernik lako vidi viši cilj i ima dug dah da ga postigne.

Nakon što je apostol tako nabrojao čitav jedan život, zanimljivo je da tek sada spominje pobožnost, tj. one karakteristike koje tradicionalno smatramo obilježjem vjere. Za apostola tek vjera u borbi sa svijetom prepoznaje duboku potrebu za Bogom koja postaje vidljiva u težnji za molitvom i Božjom blizinom. U Božjoj blizini čovjek se uči Božjoj ljubavi koja ne pravi razlike među ljudima i koja brine za čitavo stvorenje.

Što bi bilo kada bismo mi, koji se nazivamo kršćanima, krenuli u ovoj zemlji ovim,

biblijskim, putem? Zamislite zemlju od 4 i pol milijuna u kojoj se 4 milijuna ljudi zalaže za pravednost, koji uporno i predano ulažu u znanje; koji ponizno i ustrajno idu za dobrim. Ljude koji nesebično ljube sunarodnjake, ali njihova ljubav nadilazi svoje i pokazuje se u ljubavi za druge narode - posebno za one koji su u potrebi - te u predanoj i postojanoj brizi za Božje stvorenje u cijelosti. Ne poželimo li živjeti u takvoj zemlji? Ona počinje s nama i s našom definicijom vjere.

Članke u rubrici *Duhovna misao* možete redovito čitati na:

<http://www.baptist.hr/duhovna-misao>

POČETAK NOVE AKADEMSKE GODINE NA TEOLOŠKOM FAKULTETU »MATIJA VLAČIĆ ILIRIK«

U ponedjeljak 12. listopada Teološki fakultet »Matija Vlačić Ilirik« obilježio je prigodnom svečanošću početak akademske godine 2009./2010. te ujedno i Dan Fakulteta. Teološki fakultet »Matija Vlačić Ilirik« sa sjedištem u Zagrebu osnovale su Evangelička crkva i Savez baptističkih crkava, a s radom je počeo na Dan Reformacije 31. listopada 1976. godine na čelu s prvim dekanom, dr. sc. Josipom Horakom. Prozvao po najglasovitijemu protestantskom teologu s hrvatskih prostora, Teološki fakultet »Matija Vlačić Ilirik« služi u prvom redu crkvama reformacije i reformacijske baštine te nastavlja kontinuitet reformacijske teološke misli. Osim obrazovanja pastora i teologa, Fakultet ima za cilj promicati u našem društvu opću teološku kulturu, istraživati i promicati ekumenizam, ljudska prava i kršćansko mirotvorstvo te uspostavljati povezanost hrvatskih teologa s teološkim znanstvenicima i ustanovama u svijetu. Od svibnja 2001. godine Fakultet posjeduje Dopusnicu za početak obavljanja djelatnosti kao Visoko vjersko učilište s pravom javnosti.

Ovogodišnja svečanost održana je u Baptističkoj crkvi u Zagrebu. Nakon uvodnoga poticajnoga pozdravnog govora prodekanice dr. sc. Lidije Matošević, nastupio je zbor studenata Fakulteta pod vodstvom magistre Kristine Bjelopavlović uz instrumentalnu pratnju Maaseja Kovačevića na klaviru, Martine Horvat na flauti i Mateje Magdalenić na bongosima i defu. Repertoar zbornog nastupa obuhvatio je raznoliku duhovnu glazbu, a između pojedinih pjesama čitane su molitve. Svečanosti je nazočilo preko stotinu uzvanika; uz studente Fakulteta sa svih godina studija skupu su prisustvovali i profesori, predstavnici osnivača i brojni drugi uzvanici. Nakon svečanoga dijela prisutni su nastavili druženje na prigodnom domjenku.

Na Fakultetu studira oko stotinu studenata na svim studijskim godinama.

(IBA/GC)

Ove se jeseni navršila desetogodišnjica smrti dr. sc. Josipa Horaka (rođen je 24. 5. 1912. u Derventi, a preminuo je 21. 9. 1999. u Zagrebu), dugogodišnjega predsjednika Saveza baptističkih crkava u negdašnjoj Jugoslaviji, propovjednika Baptističke crkve u Zagrebu te prvog dekana i kasnijeg prodekana Teološkog fakulteta »Matija Vlačić Ilirik« u Zagrebu. Od 1961. uključio se u pripremanje i snimanje kršćanskih radio emisija koje su se odašiljale preko inozemnih radio-stanica Trans World Radio i Evangeliumsrunderfunk, najprije preko kratkih valova. Snimio je preko 3000 emisija. Njegove propovijedi odašiljane preko radija sabrane su i tiskane u tri knjige. Prigodno donosimo jednu od njegovih propovijedi.

Dr. sc. Josip Horak

O BOŽJOJ RIJEČI (Ivan 5,38-47)

Veoma je korisno i blagoslovljeno ne samo čitati ili slušati Riječ Božju, nego je još i proučavati, istraživati. Pisac Djela apostolskih u 17. poglavlju pohvalio je Židove u Bereji da su bili plemenitiji od solunskih, jer su primili Riječ sa svom spremnošću, »i danomice istraživahu Pisma, da li je to tako«, a u Evanđelju po Ivanu 5. poglavlju zapisane su Kristove Riječi (39) koje su bile upućene Židovima u Jeruzalemu: »Vi istražujete Pisma, jer mislite po njima imati život vječni«.

Na prvi mah izgleda nam i danas da su to pohvalne riječi te ih tako i mnogi citiraju i propovijedaju. Međutim, uvijek nije tako! Već na prvi pogled dovode nas u sumnju riječi »mislite po njima imati život vječni«. Naime, čim nam neke riječi izgledaju nedovoljno jasne, potrudimo se dublje ih istraživati. Dobro je to primijetio veliki znanstvenik Matija Vlačić Ilirik u svom djelu: »O načinu razumijevanja Svetoga Pisma« gdje piše (na str. 29) »U izlaganju Svetoga pisma i u istraživanju njegova pravog smisla poslije Duha Božjega najveću snagu i učinak ima uspoređivanje mjesta u Svetomu pismu koja su slična bilo u riječima, bilo u izrazu, bilo u stvarima. Tako nam nejasnu rečenicu može osvijetliti i uspoređivanje dijelova jednoga mjesta, brižljivo istraživanje prethodnog i sljedećeg, a i sam kontekst«.

Naime, u riječi Božjoj postoji silna logika i zakonitost – a poznato je da je bit znanosti baš zakonitost. Nikako nije znanstveno kada se nešto uči jedan put ovako, a drugi put onako, odnosno – kako nam je volja ili pak prema okolnostima. A jeruzalemski su Židovi istraživali Pisma – naravno tada su to bila samo starozavjetna – što je samo po sebi pohvalno.

Međutim, oni su tražili u Pismu i tako to dalje učili samo ono što im se sviđalo, dakle samo djelomično, a time poluistinito.

Pogledajmo Gospodnje riječi zapisane u 39. retku 5 pog. Ev. po Ivanu, »vi istražujete Pisma, jer mislite po njima imati vječni život ...«, i u kontekstu čitamo od 37 do 44 retka, »Pa i Otac koji me posla: sam je svjedočio za mene. Niti ste glasa njegova ikada čuli, niti ste lica njegova ikada vidjeli, a ni riječ njegova ne prebiva u vama, jer ne vjerujete Onomu kojeg On posla«. Sada već bolje shvaćamo daljnje Kristove riječi (39-44). »Vi istražujete Pisma, jer mislite po njima imati život vječni. I ona svjedoče za mene, a vi ipak nećete da dođete

k meni da život imate. Slave od ljudi ne tražim, ali vas dobro upoznajte: ljubavi Božje nemate u sebi. Ja sam došao u ime Oca svoga i vi me ne primete. Dođe li tko drugi u svoje ime Njega ćete primiti. Ta kako biste vjerovali kad tražite slavu jedni od drugih, a slave od Boga jedinoga ne tražite!«

Mnogi i danas istražuju Sveto Pismo – što je korisno, međutim, pitanje je »zašto i što traže i kako?«

Židovi u Jeruzalemu, kojima je Isus govorio, a to nisu bili baš svi, nego su to bili možda pismoznanci i starješine, tražili su vječni život ali bez Krista! Tražili su život bez Davatelja života.

Isus je rekao u istom Evanđelju (10, 10): »Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju«, misleći to na svoje ovce.

Dr. Billy Graham (prvi slijeva), poznati američki evangelizator koji je posjetio Zagreb 1967., na slici s dr. Josipom Horakom u Evanđeličkoj crkvi u Zagrebu.

Ovim je pak Jeruzalemcima morao reći (40): »A vi ipak nećete da dođete k meni da život imate« A zašto? Spasitelj im je dalje rekao (42-43): »Ali vas dobro upoznajte: ljubavi Božje nemate u sebi. Ja sam došao u ime Oca svoga i vi me ne primete«.

Nisu imali u sebi ljubavi Božje, jer nisu vjerovali ni u Boga ni u Sina njegova Isusa Krista. Čitamo dalje (43, 44): »Ta kako biste vi vjerovali kad tražite slavu jedni od drugih, a slave od Boga jedinoga ne tražite?« Ako netko ne traži u Sv. Pismu Isusa Krista koji je jedini »put, istina i život« to znači da ni »slave od Boga jedinoga ne traži«.

Onda za njega Sv. Pismo nije »živa i djelotvorna riječ« nego mrtvo slovo na papiru. Onda za njega Riječ Božja ništa ne znači, jer zapravo i ne vjeruje duhovnim Božjim vrijednostima. Zato je Isus zaključio svoj razgovor sa Židovima u Jeruzalemu (46, 47) koji su istraživali Pisma, ali bez ikakve vjere, rekavši im: »uistinu, kad biste vjerovali Mojsiju, i meni biste vjerovali, ta o meni je on pisao. Ali ako njegovim Pismima ne vjerujete, kako da mojim riječima vjerujete?«

NOVI WEB-PORTAL SAVEZA BAPTISTIČKIH CRKAVA

www.baptist.hr

